

บทบาทและจิตนาการประกันภัยและภัยใช้ประโยชน์
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การประกันภัย

รายงานการตีความ

คณะกรรมการส่งเสริมธุรกิจการประกันภัย การตลาด ศูนย์สภา

กันยายน 2563

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)	I
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 บทบาทและความสำคัญของธุรกิจประกันภัยต่อเศรษฐกิจและสังคม	3
2.1 ลักษณะธุรกิจประกันภัย	4
2.1.1 การประกันชีวิต	7
2.1.2 การประกันภัยวินาศภัย	12
2.1.3 การประกันภัยต่อ	15
2.1.4 การประกันภัยรายย่อย (Microinsurance)	15
2.2 หน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย	16
2.2.1 ภารกิจและบทบาทของสำนักงาน คปภ.	17
2.2.2 การสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนที่มีต่อการประกันภัย	19
2.3 บทบาทของการประกันภัยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม	27
2.3.1 การลงทุนในตลาดตราสารหนี้ ตราสารทุน และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	28
2.3.2 การเป็นหลักประกันต่อทรัพย์สิน	29
2.3.3 การเป็นหลักประกันในอนาคตของสังคมสูงอายุ (Aging Society)	30
2.3.4 การสร้างงานและความมั่นคงด้านรายได้	31
2.3.5 การเป็นหลักประกันด้านสินเชื่อ	32
2.3.6 การเป็นแหล่งขับเคลื่อนนวัตกรรม	33
2.4 ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการตรวจพิจารณา ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	34
2.4.1 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแม่บทประกันภัย	34
2.4.2 ร่างพระราชบัญญัติการประกันภัยทางทะเล พ.ศ.	39

บทที่ 3 วิวัฒนาการและสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมประกันภัย	41
3.1 จำนวนบริษัท	44
3.2 ผลิตภัณฑ์ประกันภัย	47
3.3 การลงทุน	49
3.4 ช่องทางการจำหน่าย	51
3.5 ดัชนีชี้วัดสำคัญในการประกอบธุรกิจประกันภัย	53
3.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมประกันภัย	57
บทที่ 4 ความท้าทายของอุตสาหกรรมประกันภัยไทย	61
4.1 สภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ (Low interest rate) และความผันผวนทางเศรษฐกิจ	61
4.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาดอุบัติใหม่	64
4.3 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและความก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยี	64
4.4 การเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society)	66
4.5 การพึ่งพาบริษัทประกันภัยต่อต่างประเทศ	69
4.6 ความรอบรู้ด้านประกันภัย (Insurance Literacy) ยังอยู่ในระดับต่ำ	70
4.7 การเข้าถึงการประกันไมโครอินซัวรันส์ (Microinsurance) ยังคงค่อนข้างจำกัด	71
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมผลักดันการพัฒนา อุตสาหกรรมประกันภัย	73
5.1 ผลักดันการบูรณาการเชิงนโยบายของภาครัฐในด้านการบริหาร ความเสี่ยงของภาคเกษตรกรรมผ่านระบบประกันภัย	73
5.1.1 การส่งเสริมและผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วย การประกันภัยพืชผล	73

5.1.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยพืชผลและปศุสัตว์ ให้ครอบคลุมภาคเกษตรกรรมหลักของประเทศ	74
5.2 ยกระดับมาตรฐานการประกันสุขภาพและการออม ผ่านระบบประกันภัยให้สอดคล้องกับสังคมสูงอายุ และเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณภาครัฐ	77
5.2.1 ส่งเสริมและผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วย การประกันสุขภาพภาคสมัครใจ	77
5.2.2 ส่งเสริมให้ระบบการประกันภัยมีการให้บริการ การประกันสุขภาพอย่างครบวงจร	78
5.2.3 ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตและไมโครอินซัวรันส์ เพื่อการออมสำหรับวัยเกษียณ	79
5.3 สนับสนุนการลงทุนที่มีความหลากหลายและกระจาย ความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ	80
5.4 การปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการเติบโต ของเทคโนโลยีประกันภัย (InsurTech)	82
5.4.1 ปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจสู่ Digital Transformation	83
5.4.2 การสนับสนุนการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัย แบบดิจิทัลในประเทศไทย	84
5.4.3 ศึกษาโครงสร้างหน่วยงานในการบริหารและบริการข้อมูล ด้านการประกันภัย	85
5.5 สนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยงภัยจากภัยพิบัติ ของประเทศไทยและกลไกในการเพิ่มศักยภาพการรับประกันภัย เพื่อบริหารความเสี่ยงประเทศ	86

5.6 ส่งเสริมให้ภาครัฐมี การใช้ระบบประกันภัยในการบริหารความเสี่ยง ทรัพย์สินของรัฐและบุคลากรภาครัฐ	89
5.6.1 การประกันภัยทรัพย์สินของรัฐ	89
5.6.2 การประกันภัยอุบัติเหตุการเดินทางของข้าราชการ ในการปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ	90
5.7 การส่งเสริมการขยายธุรกิจและเชื่อมโยงตลาดประกันภัย เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการประกันภัยในกลุ่ม CLMVT	91
5.8 การส่งเสริมความรู้ด้านประกันภัย (Insurance Literacy) ให้เป็น วิถีชีวิตใหม่ของคนไทย	91
5.8.1 ผลักดันหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ ด้านการประกันภัย	92
5.8.2 พัฒนาเครือข่ายการส่งเสริมความรู้ด้านประกันภัย กับหน่วยงานต่าง ๆ แบบบูรณาการ และใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความรู้	92

บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)

ธุรกิจประกันภัยของประเทศไทยกำลังเผชิญต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นความผันผวนของเศรษฐกิจ กระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่นับวันจะมีความถี่และรุนแรงเพิ่มขึ้น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) รวมถึงเหตุการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ล้วนส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจและทิศทางการกำกับดูแลและส่งเสริมธุรกิจประกันภัยให้สามารถปรับตัวและพัฒนาให้ก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงและเป็นกลไกในการส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งภาคการประกันภัยนอกจากจะให้บริการหลักประกันให้กับทรัพย์สินและมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนแล้วยังมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม อาทิ การเป็นผู้ลงทุนรายใหญ่ การเป็นหลักประกันแก่ภาคเกษตรกรรมต่อความเสียหายอันเกิดจากภัยธรรมชาติ การเป็นเครื่องมือการออม และการประกันค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจประกันภัยไทยประสบกับความท้าทายที่สำคัญหลายปัจจัย ได้แก่ สภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำและความผันผวนทางเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ โรคระบาดอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมสูงอายุ ศักยภาพการรับประกันภัยที่ยังต้องพึ่งพาการประกันภัยต่อไปยังต่างประเทศค่อนข้างมาก ตลอดจนข้อจำกัดในการเข้าถึงประชาชนระดับรากหญ้า ดังนั้น นโยบายของรัฐบาลต่อธุรกิจประกันภัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงควรมุ่งเน้นการบูรณาการเชิงนโยบายของภาครัฐในด้านการบริหารความเสี่ยงของภาคเกษตรกรรมผ่านระบบประกันภัยการยกระดับมาตรฐานการประกันสุขภาพและการออมผ่านระบบประกันภัยให้สอดคล้องกับสังคมผู้สูงอายุ และเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณภาครัฐ การสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การส่งเสริมการเติบโต

ของธุรกิจประกันภัยที่นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการประกันภัยไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงาน หรือการรังสรรค์ผลิตภัณฑ์แบบใหม่ (InsurTech) ส่งเสริมให้ภาครัฐมีการใช้ระบบประกันภัยในการบริหารความเสี่ยงทรัพย์สินของรัฐและบุคลากรภาครัฐ การจัดตั้งกองทุนมหันตภัยและกลไกในการเพิ่มศักยภาพการรับประกันภัย ตลอดจนการส่งเสริมความรู้และความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันภัย

ทั้งนี้ การกำหนดทิศทางและนโยบายของภาครัฐและความร่วมมือจากภาคเอกชนในเชิงรุก อาทิ การบูรณาการเชิงนโยบายของรัฐในการบริหารความเสี่ยงผ่านระบบประกันภัย การปรับรูปแบบธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ผสมผสานและรังสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ เป็นต้น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจประกันภัยไทยให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และการส่งเสริมบทบาทของระบบการประกันภัยให้เป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชน และเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง และงบประมาณของภาครัฐ เพื่อความมั่นคงเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนต่อไป

บทที่ 1

บทนำ

ธุรกิจประกันภัยไทยประสบกับ “ความท้าทาย” ที่สำคัญหลายปัจจัย

ปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นความผันผวนของเศรษฐกิจของโลก และของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว่าที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคที่ต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น แรงขับเคลื่อนนโยบายประเทศไทย 4.0 กระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน (FinTech) และ InsurTech การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่นับวันจะมีความถี่และรุนแรงเพิ่มขึ้น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) รวมถึงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ล้วนส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยที่จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาธุรกิจประกันภัยไทยให้ก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ระบบประกันภัยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งรวมไปถึงการทำหน้าที่เป็นหลักประกันความมั่นคงด้านชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา การประกันภัยได้เข้าไปเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนทางการเงินของประชาชนในด้านความคุ้มครองจากอุบัติเหตุและการเจ็บป่วย

การเป็นเครื่องมือการออมทั้งระยะสั้นและระยะยาว การเยียวยาความเสียหายกรณีเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน การเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญในการลงทุนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ และที่สำคัญ คือ การเป็นกลไกในการบริหารความเสี่ยงและแบ่งเบาภาระงบประมาณของภาครัฐในการคุ้มครองและเยียวยาเศรษฐกิจ และมาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชน อย่างไรก็ตาม สัดส่วนเบี้ยประกันภัยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย (Insurance Penetration Rate) ของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่ตลาดประกันภัยมีความก้าวหน้าและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการประกันภัย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากการประกันภัยยังไม่ทั่วถึงและกระจุกตัวอยู่ในเฉพาะเมืองใหญ่ ซึ่งบ่งชี้ว่าบทบาทของธุรกิจประกันภัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยยังคงสามารถยกระดับเพิ่มขึ้นได้อีกมาก ดังนั้น การกำหนดทิศทางและนโยบายของภาครัฐและความร่วมมือจากภาคเอกชนในเชิงรุกจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจประกันภัยไทยให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และแข่งขันได้ในระดับสากล การสร้างวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงและการส่งเสริมบทบาทของระบบการประกันภัยให้เป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชน เพื่อความมั่นคงเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

บทบาทและความสำคัญของธุรกิจประกันภัยต่อเศรษฐกิจและสังคม

ภาคการเงินเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเมื่อกล่าวถึงภาคการเงินแล้ว คนทั่วไปมักนึกถึงภาคการธนาคาร ตลาดตราสารทุน และตลาดตราสารหนี้ แต่มีน้อยคนนักที่จะทราบว่าภาคการประกันภัยก็เป็นส่วนที่สำคัญในภาคการเงินเช่นกัน ทั้งนี้ ภาคการเงินทำหน้าที่หลักในการให้บริการด้านสินเชื่อแก่ธุรกิจและประชาชนให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และให้บริการการประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินธุรกิจ และมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งรวมไปถึงเป็นกลไกในการออมเพื่อวัยเกษียณ อย่างไรก็ตามการประกันภัยมีลักษณะที่แตกต่างจากภาคการเงินหรือธุรกิจอื่น ๆ โดยทั่วไป เนื่องจากธุรกิจประกันภัยทำหน้าที่ระดมเงินจากประชาชนในรูปของการขายกรมธรรม์ประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยจะจ่ายเบี้ยประกันภัยเพื่อแลกกับความคุ้มครองหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่ระบุในกรมธรรม์ประกันภัย และบริษัทประกันภัยจะนำเบี้ยประกันภัยดังกล่าวไปลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อหาผลตอบแทนให้สอดคล้องกับภาระตามกรมธรรม์ประกันภัยที่สัญญาไว้กับผู้เอาประกันภัย และเมื่อเกิดเหตุการณ์ตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย บริษัทประกันภัยจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยให้กับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ จะเห็นได้ว่าบริษัทประกันภัยเป็นธุรกิจที่รับโอนความเสี่ยงและความไม่แน่นอนมาจากผู้เอาประกันภัย โดยยังไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงของการขายกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อรับความเสี่ยงดังกล่าว เนื่องจากค่าสินไหมทดแทนหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่มีความไม่แน่นอนว่าจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวเมื่อใด และจำนวนเท่าใด จึงต้องอาศัยการประมาณการด้านสถิติ คณิตศาสตร์ประกันภัย การบริหารความเสี่ยง และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้บริษัทประกันภัยมีความมั่นคงและมีความสามารถในการชำระภาระผูกพันให้กับผู้เอาประกันภัยได้ ปัจจุบันการประกันภัยอาจถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญถัดจากปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการในการดำรงชีวิตของมนุษย์ และเป็นปัจจัยในการดำเนินธุรกิจขององค์กร

โดยประชาชนจำนวนไม่น้อยใช้การประกันภัยเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยง จึงถือได้ว่าการประกันภัยเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง สามารถกระจายประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและยั่งยืน

2.1 ลักษณะธุรกิจประกันภัย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดไว้ว่า “อันว่าสัญญาประกันภัยนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้น หรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคตดังได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย” ซึ่งในสัญญาประกันภัยนั้น จะมีผู้ที่เกี่ยวข้อง 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

ผู้รับประกันภัย หรือ
บริษัทประกันชีวิตและ
บริษัทประกันวินาศภัย

ผู้เอาประกันภัย

ผู้รับผลประโยชน์

ตัวแทนประกันภัย
นายหน้าประกันภัย

- 1) ผู้รับประกันภัย หรือก็คือบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย หมายถึง คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้
- 2) ผู้เอาประกันภัย หมายถึง คู่สัญญาฝ่ายซึ่งตกลงจะส่งเบี้ยประกันภัย
- 3) ผู้รับประโยชน์ หมายถึง บุคคลผู้จะพึงได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือรับจำนวนเงินใช้ให้
- 4) ตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย หมายถึง ผู้ซึ่งบริษัทมอบหมายให้ทำการชักชวนให้บุคคลทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท และผู้ซึ่งชื้อหรือจัดการให้บุคคลทำสัญญาประกันภัยกับบริษัท

เราอาจสรุปได้โดยย่อว่า การประกันภัย คือการที่ผู้เอาประกันภัยทำการโอน ความเสี่ยงภัยที่ตนเองอาจประสบมาให้กับผู้รับประกันภัย หรือบริษัทประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยทำการจ่ายเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันภัย บริษัทประกันภัยจะต้องจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนหรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับผลประโยชน์เมื่อมีความเสียหายหรือเหตุการณ์ที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัย โดยผู้ที่จะรับประกันภัยนั้น จะต้องเป็นบริษัทประกันภัย ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2551) และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2551) ซึ่งกำหนดว่าบริษัทประกันภัย หมายความว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตประกอบ ธุรกิจประกันชีวิต (วินาศภัย) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีองค์กรบางแห่งที่มีพระราชบัญญัติ เป็นการเฉพาะอาจกำหนดให้องค์กรดังกล่าวสามารถทำหน้าที่รับประกันภัยได้ โดยดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว อาทิ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น ถึงแม้ว่าการประกันภัยจะเป็นสิ่งที่รู้จักกันโดยทั่วไป แต่ก็มี ความเข้าใจผิดกันบ่อยครั้งว่า บริษัทประกันภัยสามารถรับประกันภัยอะไรก็ได้ หรือด้วยเงื่อนไขความคุ้มครองที่มีความซับซ้อนหรือต้องอาศัย การตีความเงื่อนไข ในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งอาจทำให้มีความไม่เข้าใจและเรื่องร้องเรียนเกิดขึ้นเกี่ยวกับการประกันภัยอยู่บ่อยครั้งส่งผลต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นที่มีต่อธุรกิจประกันภัย ดังนั้น ความเข้าใจถึงหลักสำคัญของการประกันภัยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยและการคุ้มครองสิทธิของผู้เอาประกันภัย ในที่นี้ จะกล่าวถึงหลักสำคัญของการประกันภัยที่คนทั่วไปพึงทราบ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. หลักการมีส่วนได้เสีย
(Insurable interest)

2. หลักการสุจริตใจอย่าง
ยิ่ง (Utmost Good Faith)

3. หลักการชดใช้
(Indemnity)

1) หลักการการมีส่วนได้เสีย (Insurable interest) คือ ผู้ที่จะเอาประกันภัยต้องมีส่วนได้เสียในวัตถุ (Object of Insurance) หรือเหตุที่เอาประกันภัย ในขณะที่ทำสัญญาประกันภัย ไม่เช่นนั้นแล้ว การประกันภัยนั้นจะไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เนื่องจากหากผู้ที่จะเอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียในวัตถุหรือเหตุที่เอาประกันภัยแล้วอาจทำให้เกิดการจงใจทำให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นการพนันและการเก็งกำไรได้

2) หลักการสุจริตใจอย่างยิ่ง (Utmost Good faith) เนื่องจากการประกันภัย คือการรับโอนความเสี่ยงภัยมาจากผู้ที่จะเอาประกันภัย ดังนั้น บริษัทประกันภัยจะประเมินความเสี่ยงภัยและกำหนดเงื่อนไขและเบี้ยประกันภัยตามความเสี่ยงที่รับโอนมา ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงภัยนั้นจะต้องอาศัยข้อมูลที่เพียงพอและอาจเป็นข้อมูลที่ผู้ขอเอาประกันภัยทราบอยู่ฝ่ายเดียว ดังนั้นผู้เอาประกันภัยจะต้องเปิดเผยข้อความจริงและไม่แกล้งข้อความที่เป็นเท็จ โดยหากผู้เอาประกันภัยซึ่งรู้อยู่แล้ว แต่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือ แกล้งข้อความอันเป็นเท็จ ซึ่งอาจจะจูงใจผู้รับประกันภัยให้เสนอราคาเบี้ยประกันภัยที่สูงขึ้น หรือกำหนดเงื่อนไข หรือปฏิเสธการรับประกันภัยการทำสัญญาประกันภัยนี้ถือเป็นโมฆียะ

3) หลักการชดใช้ (Indemnity) ซึ่งเป็นหลักการที่กำหนดว่าการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นไปเพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริง กล่าวคือ เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นอันเป็นผลโดยตรงจากภัยที่ทำประกันภัยไว้ ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับตามความเสียหายแท้จริงที่เกิดขึ้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการที่ผู้เอาประกันภัยได้จ่ายไปเพื่อรักษาทรัพย์สินไว้ไม่ให้เกิดความเสียหายลุกลาม แต่ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องไม่เกินจำนวนเงินที่เอาประกันภัยไว้ โดยการประเมินมูลค่าความเสียหายนั้นจะตีราคา ณ วันที่ เวลา ที่เกิดวินาศภัย โดยหลักการนี้จะเป็นการป้องกันมิให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประกันภัยหวังผลกำไรจากการเกิดเหตุ

ที่เอาประกันภัยไว้ และเป็นการป้องกันพฤติกรรมไม่สุจริตในการจงใจให้เกิดความเสียหายเพื่อคดหวังประโยชน์จากค่าสินไหมทดแทน

หลักการประกันภัยข้างต้น ได้ถูกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งใช้เป็นหลักการในการพิจารณากรณีข้อพิพาทต่าง ๆ อันเนื่องมาจากสัญญาประกันภัย และสำหรับการกำกับดูแลบริษัทประกันภัยและคนกลางประกันภัยนั้น จะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว โดยธุรกิจประกันภัยจะแยกออกเป็นการประกันชีวิต และการประกันวินาศภัย เนื่องจากลักษณะภัยที่รับประกันนั้นมีความแตกต่างกัน และส่งผลไปถึงการบริหารจัดการด้านความมั่นคงทางการเงิน การดำเนินธุรกิจ และการคุ้มครองผู้บริโภค จึงมีความแตกต่างกันไปด้วย ในที่นี้ขอสรุปรูปแบบการประกันภัยโดยสังเขป ดังนี้

รูปแบบประกันภัย

- การประกันชีวิต
- การประกันวินาศภัย
- การประกันภัยต่อ
- การประกันภัยรายย่อย

2.1.1 การประกันชีวิต

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 ประกอบกับ มาตรา 889 อธิบายความหมายของการประกันชีวิตไว้ว่า หมายถึง “สัญญาซึ่งผู้รับประกันชีวิตตกลงจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้เมื่อมีเหตุในอนาคตดังระบุไว้ในสัญญา กล่าวคือ เมื่อผู้เอาประกันชีวิตหรือผู้ถูกเอาประกันชีวิตมรณะลงภายในเวลาตามที่ตกลงกันไว้ หรือเมื่อผู้นั้นยังทรงชีพอยู่จนถึงเวลาตามที่ได้ตกลงกันไว้ และในการนี้ผู้เอาประกันชีวิตตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัยให้แก่

ผู้รับประกันชีวิต” จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประกันชีวิต (Life Insurance) หมายถึง การที่บุคคลผู้หนึ่งเรียกว่า “ผู้เอาประกันภัย” ได้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งเรียกว่า “เบี้ยประกันภัย” ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ให้กับบริษัทประกันชีวิต เพื่อซื้อความคุ้มครองการเสียชีวิตครอบคลุมไปถึงการสูญเสียอวัยวะ การทุพพลภาพ การบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย ภายในเวลาที่กำหนด หรือมีอายุยืนยาวจนครบกำหนดตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเรียกว่า “จำนวนเงินเอาประกันภัย” ให้แก่ “ผู้รับผลประโยชน์” หรือผู้เอาประกันภัยแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เงื่อนไขความคุ้มครองจะมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับทางเลือกซื้อตามความเหมาะสมของผู้เอาประกันภัยเป็นหลัก

โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตมีพื้นฐานอยู่ 4 แบบ ประกอบด้วย

แบบชั่วระยะเวลา
(Term Life)

แบบตลอดชีพ
(Whole Life)

แบบสะสมทรัพย์
(Endowment หรือ
Saving)

แบบบำนาญหรือแบบ
เงินได้ประจำ
(Annuity)

1) แบบชั่วระยะเวลา (Term Life) คือสัญญาประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา และหากผู้เอาประกันภัยยังมีชีวิตอยู่เมื่อสัญญาครบกำหนดแล้วสัญญานั้นถือว่าสิ้นสุดลงผู้เอาประกันภัยจะไม่ได้รับเงินจำนวนใด ๆ ทั้งสิ้น กรมธรรม์ประเภทนี้เหมาะสำหรับความต้องการความคุ้มครองช่วงเวลาหนึ่ง

2) แบบตลอดชีพ (Whole Life) คือสัญญาประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยตลอดชีวิต โดยบริษัทประกันชีวิตจะต้องจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตหรือจ่ายเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย เมื่อผู้เอาประกันภัยมีชีวิตยืนยาวจนครบกำหนดตามสัญญาประกันภัยนั้น

3) แบบสะสมทรัพย์ (Endowment หรือ Saving) คือสัญญาประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ใน 2 เงื่อนไขด้วยกัน คือ เมื่อผู้เอาประกันภัยมีชีวิตอยู่จนครบสัญญาประกันภัย หรือเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตในระยะเวลาเอาประกันภัยก่อนวันครบกำหนดสัญญา ซึ่งกรมธรรม์ประเภทนี้เป็นที่นิยมมากที่สุดในการประกันชีวิต โดยกรมธรรม์ประเภทนี้จะมีเบี้ยประกันภัยสูงกว่าแบบชั่วระยะเวลาและแบบตลอดชีพ เนื่องจากมักมีการจ่ายเงินสดคืน (Coupon) ในอัตราที่การันตีให้กับผู้เอาประกันภัยระหว่างอายุสัญญา และมีการจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยที่เพิ่มสูงขึ้นเมื่อครบกำหนดสัญญากรณีผู้เอาประกันภัยไม่เสียชีวิต ซึ่งการที่บริษัทประกันชีวิตมีการการันตีผลตอบแทนให้กับผู้เอาประกันภัยดังกล่าวทำให้บริษัทประกันภัยจะต้องวางแผนการลงทุนเพื่อให้ได้กระแสเงินสดและผลตอบแทนที่เพียงพอในการชำระผลประโยชน์ให้กับผู้เอาประกันภัยด้วย นอกจากนี้ เมื่อผู้เอาประกันภัยจ่ายเงินค่าเบี้ยประกันชีวิตไประยะหนึ่ง กรมธรรม์จะมีมูลค่าเงินเวนคืน ที่ผู้เอาประกันภัยสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายกรณี เช่น เงินกู้ตามกรมธรรม์ ซึ่งผู้เอาประกันภัยสามารถกู้ได้ไม่เกินมูลค่าเวนคืนชำระค่าเบี้ยประกันภัยที่ค้างจ่ายโดยอัตโนมัติจากมูลค่าเงินเวนคืน และการยกเลิกกรมธรรม์และขอรับเงินเวนคืนเพื่อนำมาใช้ตามความจำเป็น

4) แบบบำนาญหรือแบบเงินได้ประจำ (Annuity) คือสัญญาประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินงวดอย่างสม่ำเสมอ ให้แก่ผู้เอาประกันภัยตลอดชีพ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่กำหนดไว้ในสัญญา การประกันชีวิตแบบบำนาญนี้เหมาะสำหรับผู้เอาประกันภัยที่คาดว่าตนเองจะมีอายุยืนยาว ทำให้ช่วงที่เข้าวัยชราเมื่อไม่มีรายได้แล้ว แต่รายจ่ายต่าง ๆ ยังมีอยู่และอาจเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะค่ารักษาพยาบาล ดังนั้น บุคคลที่เข้าสู่วัยชราไม่มีรายได้ จึงต้องการหลักประกันให้กับตนเอง โดยการประกันชีวิตแบบบำนาญจึงออกแบบมาสำหรับผู้เอาประกันชีวิตให้จ่ายเบี้ยประกันภัยเป็นรายงวดในช่วงวัยทำงาน และบริษัทประกันชีวิตจะจ่ายผลประโยชน์เป็นรายเดือน

รายปี จนกว่าผู้เอาประกันภัยจะเสียชีวิต หรือระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดในกรมธรรม์ เช่น เริ่มจ่ายเมื่อครบอายุ 55 หรือ 60 ปี จนถึงอายุ 85 ปี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กรมธรรม์ประเภทนี้ยังไม่เป็นที่นิยมเท่าแบบสะสมทรัพย์ เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ระยะยาว นอกจากนี้ บริษัทประกันชีวิตยังต้องแบกรับความเสี่ยงจากการหาผลตอบแทนให้เพียงพอกับภาระในการชำระผลประโยชน์ระยะยาวในอีกหลายสิบปีข้างหน้า โดยเฉพาะในสภาวะอัตราดอกเบี้ยและเศรษฐกิจที่มีความผันผวนก็จะส่งผลให้เบี้ยประกันภัยสำหรับกรมธรรม์ประเภทนี้สูงขึ้นเพื่อชดเชยกับความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการให้การันตีผลประโยชน์ระยะยาวด้วย

นอกจากกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบพื้นฐานข้างต้นแล้ว ยังมีกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบพ่วงการลงทุน เพื่อให้เหมาะกับภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน และเพิ่มทางเลือกให้ผู้เอาประกันภัยที่ต้องการการลงทุนนอกเหนือจากการออมเงิน เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่มากขึ้น เป็นการขยายตลาดไปสู่ผู้เอาประกันภัยในกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างไปจากกลุ่มเป้าหมายเดิม ซึ่งปัจจุบัน ได้แก่

- 1) การประกันชีวิตแบบยูนิเวอร์ซัลไลฟ์ อินชัวร์นซ์ (Universal Life Insurance) เป็นการประกันชีวิตที่กำหนดผลประโยชน์การเสียชีวิตเป็นจำนวนที่แน่นอนจำนวนหนึ่ง แต่ผลประโยชน์การอยู่รอดไม่ได้เป็นจำนวนที่แน่นอน แต่ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนของบริษัทที่สามารถทำได้จากการนำเบี้ยประกันภัยไปลงทุน โดยจะมีการการันตีผลตอบแทนขั้นต่ำไว้ (ซึ่งมักจะต่ำกว่าแบบสะสมทรัพย์ค่อนข้างมาก) จึงมีผลทำให้มูลค่าเงินเวนคืนไม่ได้เป็นจำนวนคงที่ ทั้งนี้ ผู้เอาประกันภัยสามารถเพิ่มผลประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อเสียชีวิตได้ โดยการประกันชีวิตแบบนี้บริษัทจะนำเบี้ยประกันภัยส่วนที่เหลือหลังหักค่าใช้จ่ายและค่าการประกันภัย (ค่าคุ้มครองการเสียชีวิต) แล้วนำเข้าบัญชีของผู้เอาประกันภัยเพื่อจะนำไปลงทุน และเมื่อได้รับผลตอบแทนมา บริษัทจะนำผลตอบแทนเข้าบัญชีให้กับผู้เอาประกันภัย ซึ่งหากเบี้ยประกันภัยรวมกับผลตอบแทนมีค่าน้อยกว่าค่าใช้จ่ายและค่าการประกันภัย ก็จะทำให้บัญชีของผู้เอาประกันภัยมีมูลค่าลดลง จะเห็นได้ว่า การประกันชีวิตประเภทนี้เป็นส่วนผสม

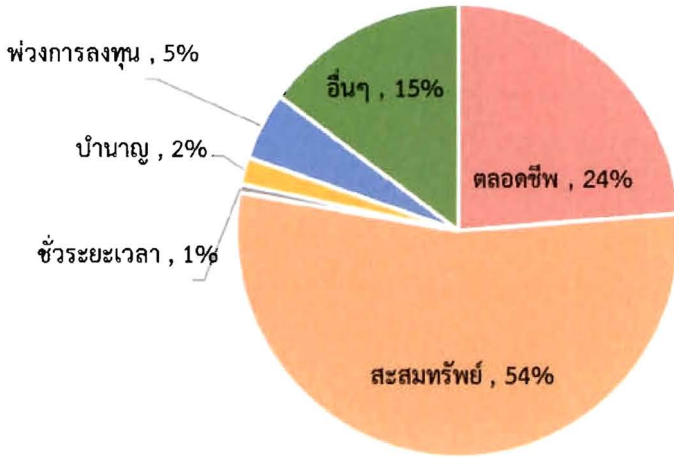
ระหว่างการคุ้มครองการเสียชีวิต และการลงทุน โดยยังคงมีการการันตีผลตอบแทนไว้ส่วนหนึ่ง และให้ผู้เอาประกันภัยรับความเสี่ยงจากการลงทุนไปอีกส่วนหนึ่ง

2) การประกันชีวิตแบบยูนิทลิงค์ โไลฟ์ อินชัวร์นซ์ (Unit-Linked Life Insurance) เป็นการประกันชีวิตที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการประกันชีวิตแบบยูนิเวอร์แซลไลฟ์ แตกต่างกันที่การลงทุนจะเป็นการลงทุนในหน่วยลงทุนที่ผู้เอาประกันภัยเป็นคนตัดสินใจ ผลตอบแทนจึงขึ้นอยู่กับราคาหน่วยลงทุน และไม่มีมีการการันตีผลตอบแทนขั้นต่ำ ฉะนั้น การประกันชีวิตแบบยูนิทลิงค์จึงเป็นการให้ความคุ้มครองประกันชีวิตฟ่วงการลงทุน โดยผู้เอาประกันภัยแบกรับความเสี่ยงจากการลงทุนได้เองทั้งหมด และเนื่องจากกรรมธรรม์ประเภทนี้จะเกี่ยวข้องกับภาษี การขายหน่วยลงทุน รวมทั้งการดำเนินธุรกิจของบริษัทประกันชีวิต และการขายของตัวแทน/นายหน้า จะต้องมีส่วนงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เข้ามามีส่วนในการกำกับดูแลด้วย

ทั้งนี้ ในปี 2562 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์มีสัดส่วนเบี้ยประกันภัยรับตรงเป็นอันดับ 1 หรือเป็นสัดส่วนประมาณ 54% ของเบี้ยประกันภัยรับตรงอุตสาหกรรมประกันชีวิต รองลงมา คือ แบบตลอดชีพ โดยมีสัดส่วนประมาณ 24% ของเบี้ยประกันภัยรับตรงอุตสาหกรรมประกันชีวิต

สัดส่วนเบี้ยประกันภัยรับตรง จำแนกตามแบบประกันภัย

ที่มา: สำนักงาน คปภ.

2.1.2 การประกันภัยวินาศภัย

คือ การประกันภัยทุกประเภทที่นอกเหนือจากการประกันชีวิต โดยผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เอาประกันภัยหากทรัพย์สินที่ทำประกันภัยเอาไว้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายจากภัยต่าง ๆ ซึ่งความเสียหายนั้นสามารถประเมินค่าเป็นตัวเลขได้ โดยสามารถแบ่งการประกันภัยวินาศภัยได้ดังนี้

การประกัน
อัคคีภัย

การประกันภัย
รถยนต์

การประกันภัยทาง
ทะเลและขนส่ง

การประกันภัย
เบ็ดเตล็ด

1) การประกันอัคคีภัย เป็นประกันที่คุ้มครองทรัพย์สินจากเหตุไฟไหม้ ฟ้ำผ่า รวมถึงไฟฟ้าลัดวงจรที่เกิดจากฟ้าผ่า และการระเบิดของแก๊สสูงท่วมหรือแก๊สที่ใช้ทำแสงสว่างเพื่อประโยชน์ในการอยู่อาศัย ภัยจากการเฉี่ยวชนของยานพาหนะ โดยสามารถเอาประกันได้ทั้งสังหาริมทรัพย์ เช่น เพอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องนุ่งห่ม สัตว์เลี้ยง สัตว์ปีก เครื่องจักร และอสังหาริมทรัพย์ประเภทสิ่งปลูกสร้าง ฯลฯ นอกจากนี้ผู้เอาประกันยังสามารถซื้อความคุ้มครองอื่น ๆ ได้ เช่น ภัยน้ำท่วม ภัยลมพายุ หรือภัยแผ่นดินไหว เป็นต้น

2) การประกันภัยรถยนต์ เป็นประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากการใช้รถยนต์ ได้แก่ ความเสียหายต่อตัวรถ ความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลภายนอก ให้ความคุ้มครองผู้ขับขี่รถยนต์ ผู้โดยสาร รวมถึงบุคคลภายนอกที่ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต โดยแบ่งออกเป็นประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับหรือการทำ พ.ร.บ. รถยนต์ ที่เจ้าของรถยนต์ทุกคนจำเป็นต้องมี และการประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจที่มีความคุ้มครองหลากหลายประเภท เช่น ประกันภัยรถยนต์ชั้น 1 ที่คุ้มครองทุกความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุ หรือประกันภัยรถยนต์ชั้น 2+ ที่คุ้มครองเพียงบางกรณี เป็นต้น

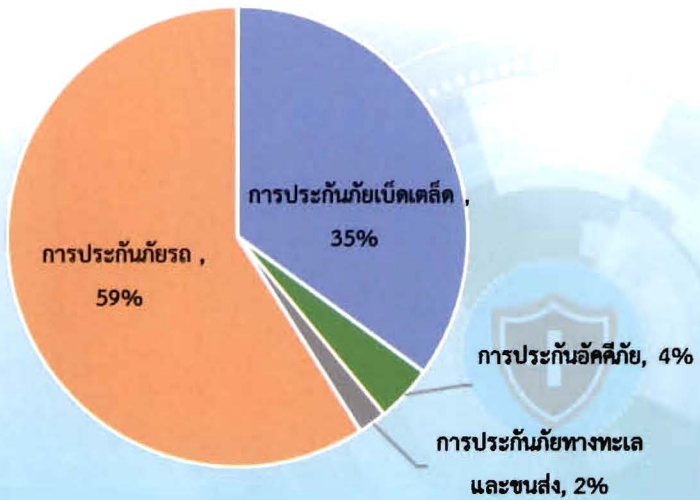
3) การประกันภัยทางทะเลและขนส่ง เป็นประกันภัยที่คุ้มครองความเสียหายแก่เรือและทรัพย์สินหรือสินค้าที่อยู่ในระหว่างการขนส่งทางทะเล แบ่งเป็นการประกันภัยตัวเรือและเครื่องจักร ที่อาจได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น เรือเกยตื้น เรือชนกัน เรือชนหิน หรืออุบัติเหตุอันเกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเกิดอัคคีภัย เป็นต้น รวมไปถึงการประกันภัยขนส่งสินค้า ในกรณี queเรือเกิดอุบัติเหตุ การโจรกรรม หรือการทิ้งของลงทะเลในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น ทั้งนี้การประกันภัยทางทะเลและขนส่งยังขยายขอบเขตความคุ้มครองไปถึงการขนส่งทางอากาศและทางบกอีกด้วย

4) การประกันภัยเบ็ดเตล็ด เป็นการประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสียหายอันเกิดจากอุบัติเหตุ หรือเกิดจากเหตุที่มีได้คาดหมายไว้นอกเหนือจาก 3 ประเภทข้างต้น โดยปัจจุบันประกันภัยเบ็ดเตล็ดที่ให้ความคุ้มครองในประเทศไทยมีมากกว่า 41 ประเภท ยกตัวอย่างเช่น ประกันภัยอุบัติเหตุ ประกันสุขภาพ ประกันการเดินทาง ประกันภัยความรับผิด และการประกันภัยอื่น ๆ เช่น การประกันภัยโจรกรรม การประกันผู้เล่นกอล์ฟ ประกันภัยสำหรับเงินประกันภัยโทรน เป็นต้น

ทั้งนี้ ปี 2562 การประกันภัยรถยนต์มีส่วนเบี้ยประกันภัยรับตรงเป็นอันดับ 1 หรือเป็นส่วนประมาณร้อยละ 59 ของเบี้ยประกันภัยรับตรงอุตสาหกรรมประกันวินาศภัย รองลงมา คือ ประกันภัยเบ็ดเตล็ด โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 35 ของเบี้ยประกันภัยรับตรงอุตสาหกรรมประกันวินาศภัย

สัดส่วนเบี้ยประกันภัยรับตรง จำแนกตามการรับประกันภัย

ที่มา: สำนักงาน คปภ.

2.1.3 การประกันภัยต่อ

เป็นการกระจายการเสี่ยงภัยของผู้รับประกันภัยกับผู้รับประกันภัยด้วยกันเอง เนื่องจากความสามารถในการรับเสี่ยงภัยไว้เองของบริษัทมีจำกัด จึงกระจายการเสี่ยงภัยส่วนที่เหลือให้กับผู้รับประกันภัยอื่น ๆ ซึ่งเรียกว่า ผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีบริษัทที่ดำเนินกิจการรับประกันภัยต่อเป็นการเฉพาะ จำนวน 2 ราย คือ บริษัท ไทยรีประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไทยรับประกันภัยต่อ จำกัด (มหาชน) โดยแบ่งประเภทของการรับประกันภัยต่อ ได้ดังนี้

1) การประกันภัยต่อแบบเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) คือ การประกันภัยซึ่งบริษัทเอาประกันภัยต่อต้องเสนอรายละเอียดของภัยแต่ละรายไปให้กับบริษัทผู้รับประกันภัยต่อพิจารณา ซึ่งบริษัทรับประกันภัยต่อสามารถที่จะบอกรับหรือปฏิเสธการเอาประกันภัยต่อชนิดนี้ได้

2) การประกันภัยต่อแบบสัญญา (Treaty Reinsurance) คือ การประกันภัยที่เป็นข้อผูกมัดระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อ จะต้องรับประกันภัยต่อให้แก่ผู้รับประกันภัยต่อ และผู้รับประกันภัยต่อสัญญาว่าจะรับประกันภัยต่อในสัดส่วนที่ได้ตกลงกันได้ การประกันภัยต่อแบบนี้แบ่งออกเป็น 1) การประกันภัยต่อแบบเป็นสัดส่วน (Proportional Reinsurance) โดยกำหนดจากจำนวนเงินเอาประกันภัยเป็นหลัก เบี้ยประกันภัยและค่าสินไหมทดแทนจะแบ่งกันระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่อตามอัตราส่วนของจำนวนเงินเอาประกันภัยของแต่ละฝ่ายที่รับเสี่ยงภัย และ 2) การประกันภัยต่อแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Reinsurance) การประกันภัยแบบนี้ จะไม่กำหนดจากจำนวนเงินเอาประกันภัย แต่จะกำหนดจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนเป็นหลัก โดยผู้รับประกันภัยต่อจะชดใช้ก็ต่อเมื่อค่าสินไหมทดแทนสูงกว่าวงเงินที่ได้ตกลงกันได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้ตกลงกันได้

2.1.4 การประกันภัยรายย่อย (Microinsurance)

การประกันภัยรายย่อยหรือไม่โครอินชัวร์นซ์ เป็นผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่ออกแบบสำหรับผู้มีรายได้น้อย เช่น กลุ่มลูกค้าระดับรากหญ้า ทั้งประชาชนทั่วไป

พ่อค้า แม่ค้าแผงลอย เป็นต้น ที่ไม่สามารถเข้าถึงการประกันภัยแบบดั้งเดิมได้มี โอกาสเข้าถึงการประกันภัยง่ายขึ้น และเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง ช่วยสร้างหลักประกันให้กับผู้เอาประกันภัยและครอบครัว โดยเบี้ยประกันภัยที่จ่าย ไปสามารถคุ้มครองความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับชีวิต สุขภาพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการสูญเสียทรัพย์สินได้ โดยทั่วไปการใช้การประกันภัยรายย่อยนั้น มีวัตถุประสงค์ ที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่ออกผลิตภัณฑ์ เช่น การประกันภัยราย ย่อยที่ออกโดยภาครัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น มักมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาชุมชนหรือสังคม ส่วนการประกันภัยรายย่อยที่ออกโดยองค์กรเพื่อสังคม หรือองค์กรเพื่อการพัฒนา มักมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการบรรเทา ความยากจนของประชาชน สำหรับการประกันภัยรายย่อยที่ออกโดยบริษัท ประกันภัยหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องในตลาดการเงิน มักมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น เครื่องมือในการเข้าสู่ตลาดใหม่ ๆ และยังช่วยสนับสนุนการเติบโตของภาคธุรกิจ ประกันภัยและเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

สำหรับประเทศไทย สำนักงาน คปภ. ได้ร่วมมือกับบริษัท ประกันภัยในการพัฒนารูปแบบกรมธรรม์ประกันภัยรายย่อย หรือไมโครอินซัวรันส์ มาอย่างต่อเนื่อง เช่น กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์แบบชำระระยะเวลา แบบอุบัติเหตุรายย่อย และแบบอุบัติเหตุส่วนบุคคล เป็นต้น โดยกำหนดเงื่อนไข ให้ซื้อได้คนละไม่เกิน 2 ฉบับ และกำหนดอายุของผู้ซื้อกรมธรรม์อยู่ระหว่าง 20-60 ปี เนื่องจากต้องการคุ้มครองคนวัยทำงาน เพราะคนกลุ่มนี้เป็นบุคคลที่หารายได้ ให้กับครอบครัว ซึ่งหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้น ครอบครัวของผู้เอาประกันภัย จะมีรายได้เพื่อใช้จุนเจือสมาชิกในครอบครัวได้ระยะหนึ่ง

2.2 หน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย

การประกันภัยมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นแหล่งระดมเงินออมระยะยาวและเป็น

เครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่ช่วยหลักประกันความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทุกระดับในประเทศ รวมถึงผู้ประกอบการในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เกษตรกรรม พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงจัดตั้งกองควบคุมประกันภัยภายใต้กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ ในปี พ.ศ. 2472 และตราพระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนและบริษัท ร.ศ. 130 ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยครั้งแรกของประเทศ ที่ผ่านมาการประกอบธุรกิจประกันภัยในประเทศไทยได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว รูปแบบการประกันภัยมีความหลากหลาย มีเงินหมุนเวียนในธุรกิจนี้หลายหมื่นล้านบาท ในแต่ละปีมีผู้เอาประกันภัยและประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มจำนวนมากในวงกว้าง การประกอบธุรกิจประกันภัยจึงมีลักษณะเป็นธุรกรรมทางการเงินประเภทหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศและต่อผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นผู้บริโภค ดังนั้น องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัย จึงต้องมีความคล่องตัวเพื่อให้ทันต่อพัฒนาการของธุรกิจนี้ และต้องมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย เพื่อให้การกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยเป็นไปตามหลักวิชาการด้านการประกันภัย และสอดคล้องกับข้อสังเกตของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ให้ข้อสังเกตไว้ในการประเมินภาคเศรษฐกิจการเงินเมื่อภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ดังนั้น รัฐบาลจึงจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) ให้มีสถานะเป็นองค์กรอิสระ เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ข้างต้น

2.2.1 ภารกิจและบทบาทของสำนักงาน คปภ.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.) ดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดโดยคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ภายใต้พระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. 2550 (มีผลใช้

บังคับเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2550) ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้กรมการประกันภัยปรับเปลี่ยนสถานะองค์กรจากส่วนราชการมาเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้

1) กำกับและพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้มีความเข้มแข็งมั่นคง มีศักยภาพและขีดความสามารถพร้อมแข่งขัน เช่น ยกกระดับมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบตามความเสี่ยง โดยการใช้นาตรฐานการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk-Based Capital: RBC) เพื่อให้บริษัทประกันภัยมีเงินกองทุนเพียงพอรองรับความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจ การกำหนดให้บริษัทประกันภัยทุกแห่งจัดทำการทดสอบสถานะของบริษัทภายใต้สถานการณ์ความเสี่ยงจำลอง (Stress test) เพื่อประเมินความทนทานและเสถียรภาพของระบบประกันภัย รวมถึงผลกระทบที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงเชิงระบบต่อภาคการเงิน เป็นต้น

2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยมีบทบาทสร้างเสริมความแข็งแกร่งให้ระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน เช่น การปรับปรุงประกาศว่าด้วยการลงทุนการประกอบธุรกิจอื่นของบริษัทประกันภัยเพื่อขยายขอบเขตให้บริษัทสามารถถือตราสารทุนในการประกอบธุรกิจอื่นในบริษัทประกันภัยต่างประเทศและภูมิภาคอื่นทั่วโลก จากเดิมที่กำหนดเฉพาะภูมิภาคเอเชีย ซึ่งส่งผลดีทั้งในด้านผลตอบแทนจากการลงทุนและเปิดโอกาสให้บริษัทประกันภัยสามารถพัฒนาต่อยอดธุรกิจประกันภัยในต่างประเทศได้อีกทางหนึ่ง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่สอดคล้องกับความต้องการและความเสี่ยงของประชาชน อาทิ การประกันภัยสำหรับรายย่อย (Micro Insurance) ที่มีเบี้ยประกันภัยราคาถูกและความคุ้มครองเข้าใจง่าย การปรับปรุงสัญญาประกันภัยสุขภาพมาตรฐานให้มีเงื่อนไขในสัญญาและแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงการกำกับอัตราเบี้ยประกันภัยสุขภาพให้มีความเหมาะสม เป็นต้น

3) ค้ำครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนด้านการประกันภัย เช่น จัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้านการประกันภัย มีการกำกับตัวแทนประกันภัย และนายหน้าประกันภัยเพื่อให้ความโปร่งใสและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด การเสริมสร้างความรู้และการเข้าถึงการประกันภัยของประชาชน อาทิ โครงการอบรมความรู้ประกันภัยให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน โครงการ คปภ. เพื่อชุมชนสู่ภูมิภาค การจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านประกันภัยแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั่วประเทศ

2.2.2 การสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนที่มีต่อการประกันภัย

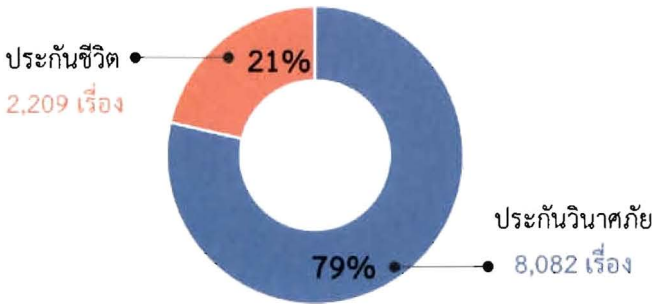
ในการดำรงชีวิตของประชาชนต้องเจอกับความเสี่ยงภัยในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ อุบัติเหตุบนท้องถนน โรคระบาด หรือภัยจากธรรมชาติ การทำประกันภัยไม่ได้เป็นการทำให้ความเสี่ยงหรืออุบัติเหตุหายไป แต่การประกันภัยจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าด้านการเงินได้ เมื่อบริษัทประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม (สัญญา) ที่ได้รับความคุ้มครองในกรมธรรม์ประกันภัย โดยที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องเสียเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันภัยตามที่ได้ตกลงกันไว้ ดังนั้น ความเชื่อมั่นต่อกันระหว่างผู้ให้บริการ (บริษัทประกันภัย ตัวแทนประกันภัย นายหน้าประกันภัย) และผู้รับบริการ (ประชาชน และหรือผู้เอาประกันภัย) จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อการทำ (ซื้อ) ประกันภัย อย่างไรก็ตามหากพิจารณาตั้งแต่ต้นกระบวนการพิจารณารับประกันภัยจนถึงการให้บริการในปลายน้ำของธุรกิจ (การเยียวยา ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน) มีขั้นตอนและผู้เกี่ยวข้องที่มีบทบาทอยู่หลายส่วนด้วยกัน

ทั้งนี้ สำนักงาน คปภ. พบปัญหาจากข้อร้องเรียนที่เกิดขึ้นมีสาเหตุได้หลายกรณี อาทิ การโฆษณาเกินจริง หรือบอกรายละเอียดข้อมูลกับผู้ซื้อประกันไม่ครบถ้วน ตัวแทนประกันภัยหรือนายหน้าไม่นำเงินค่าเบี้ยประกันภัยที่รับจากประชาชนแล้วนำส่งให้กับบริษัทประกันภัย การเสนอขายกรมธรรม์ไม่ตรงกับที่

ได้รับอนุญาต หรือขายผิดแบบและเงื่อนไขกรมธรรม์ที่ได้รับอนุญาต การรบกวน โดยการเสนอขายประกันภัยทางโทรศัพท์ การจ่ายค่าสินไหมทดแทนไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด การปฏิเสธการจ่ายค่าสินไหมทดแทน หรือจ่ายค่าสินไหมไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ เป็นต้น

จำนวนเรื่องร้องเรียนด้านประกันภัยทั่วประเทศ

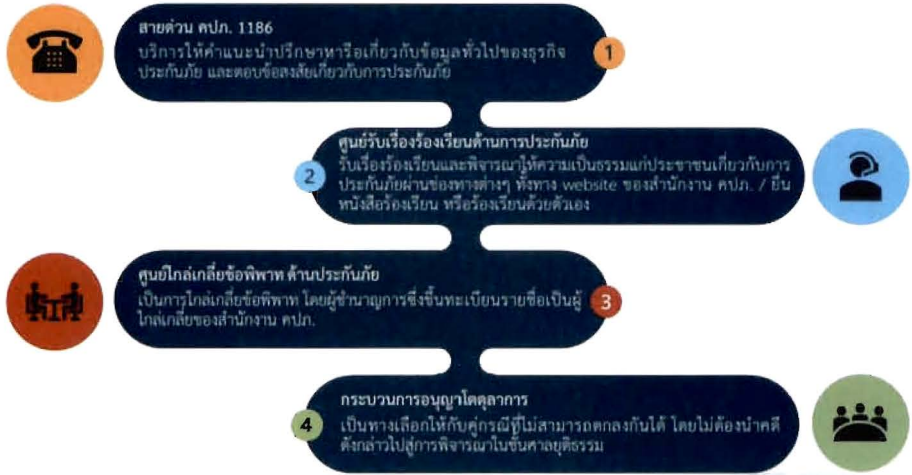
ที่มา: สำนักงาน คปภ. ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

ดังนั้น การสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนที่มีต่อการประกันภัย จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สำนักงาน คปภ. จัดทำเป็นแผนงานและยุทธศาสตร์หลักขององค์กร โดยมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการประกันภัยให้แก่ประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิของตนเอง สามารถเข้าถึงการประกันภัยและเลือกใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสำนักงาน คปภ. ได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ผ่านการพัฒนากฎระเบียบและแนวปฏิบัติเพื่อกำกับดูแลพฤติกรรมตลาด (Market conduct) ของบริษัทประกันภัยและตัวแทนนายหน้าให้มีการปฏิบัติต่อผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การพัฒนากระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน คปภ. ที่มีความสะดวก รวดเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองจากการประกันภัยอย่างครบถ้วนเป็นธรรม และการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญและสิทธิ

จากการประกันภัยผ่านกิจกรรมของสำนักงาน คปภ. และเครือข่ายพันธมิตร โดยสรุปกระบวนการด้านคุ้มครองสิทธิประโยชน์มี ดังนี้

กระบวนการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการประกันภัยของสำนักงาน คปภ.

1) การเร่งรัดเยียวยาและช่วยเหลือประชาชนผู้เอาประกันภัย ผู้รับประโยชน์ และผู้ได้รับความเสียหายจากสัญญาประกันภัย ได้แก่ การเร่งรัดและติดตามให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการประกันภัยกรณีอุบัติเหตุกลุ่มหรือรายใหญ่ที่มีผู้ได้รับผลกระทบในวงกว้าง

2) การเพิ่มความคุ้มครองตามสัญญาประกันภัย ซึ่งในปี 2562 สำนักงาน คปภ. ได้มีการกำหนดอัตราค่าขาดประโยชน์จากการใช้รถ ซึ่งปัจจุบันมีผลบังคับใช้แล้ว โดยมีสาระสำคัญ คือ รถยนต์ที่มีที่นั่งไม่เกิน 7 คน หรือรถยนต์บรรทุกผู้โดยสารรวมทั้งผู้ขับขี่ ไม่เกิน 7 คน ในอัตราไม่น้อยกว่าวันละ 500 บาท รถยนต์รับจ้างสาธารณะที่มีที่นั่งไม่เกิน 7 คน ในอัตราไม่น้อยกว่าวันละ 700 บาท และรถยนต์ที่มีที่นั่งเกิน 7 คน หรือรถยนต์บรรทุกผู้โดยสารรวมทั้งผู้ขับขี่เกิน 7 คน ในอัตราไม่น้อยกว่าวันละ 1,000 บาท รวมทั้งมีการปรับปรุงกรมธรรม์ประกันภัย

รถยนต์ภาคบังคับ โดยให้เพิ่มจำนวนเงินความคุ้มครองสูงสุดกรณีเสียชีวิต พหุผลภาพอย่างถาวร จาก 300,000 บาท เป็น 500,000 บาท เป็นต้น

3) ด้านเทคโนโลยีประกันภัยเพื่อเสริมสร้างสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค ซึ่งนอกจากช่องทางสายด่วนประกันภัย 1186 ซึ่งประชาชนสามารถติดต่อเพื่อสอบถามข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันภัยแล้ว สำนักงาน คปภ. ได้พัฒนา Application Me Claim “คลิกเดียว ฉับไว อุ่นใจ ประกันภัยมา” และได้มีการเปิดตัวอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2562 โดยเป็น Application กลาง ที่ประชาชนสามารถแจ้งบริษัทประกันภัยและตำรวจได้รวดเร็ว รวมทั้งได้พัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการด้านคุ้มครองสิทธิประโยชน์โดยได้จัดทำ Chat Bot @OICConnect ซึ่งเป็นระบบตอบคำถามเกี่ยวกับการประกันภัยอัตโนมัติ หรือ Chat Bot โดยเป็นระบบ AI ที่มีความสามารถในการประมวลผลภาษาไทย แยกแยะหาคำสำคัญที่สอบถามเข้ามา ให้บริการผ่านระบบ Application LINE ซึ่งสามารถเข้าถึงประชาชนคนไทยผู้ใช้งานบนระบบ Application LINE กว่า 44 ล้านคน นอกจากนี้ สำนักงาน คปภ. ยังได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนด้านการประกันภัย โดยได้กำหนดมาตรการในการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการให้บริการประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านการประกันภัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในกระบวนการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการประกันภัยให้กับประชาชน ตั้งแต่กระบวนการให้คำปรึกษาด้านการประกันภัย กระบวนการรับเรื่องร้องเรียนของพนักงานเจ้าหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาทด้านการประกันภัย โดยผู้ชำนาญการ และกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการ ซึ่งระบบดังกล่าวจะเริ่มต้นตั้งแต่การยื่นเรื่องร้องเรียนลดการเรียกเอกสารจากประชาชน สามารถเชื่อมข้อมูลเครื่องอ่านข้อมูลบัตรประชาชนสมาร์ทการ์ด มีการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ทั้ง 3 ระบบงานในลักษณะ API เชื่อมโยงข้อมูลทั้งสำนักงาน คปภ. ส่วนกลางและสำนักงาน คปภ. ภาค/เขต/จังหวัดทั่วประเทศ

4) ศูนย์บริการด้านการประกันภัย (Insurance Service Center) มีระบบการรับเรื่องร้องเรียน ระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้านประกันภัย และอนุญาโตตุลาการ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน ดูแลผู้บริโภคแบบเชิงรุก และครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่ผู้บริโภคและเสริมศักยภาพการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็งมากขึ้น นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทด้านการประกันภัยขึ้นเป็นแห่งแรกในภูมิภาคอาเซียน ทำให้ประชาชนที่มาร้องเรียนมีทางเลือกในการระงับข้อพิพาทด้านประกันภัยโดยไม่มีค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการระงับข้อพิพาทด้านการประกันภัย เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภค

5) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการประกันภัยให้เข้าถึงประชาชน รวมถึงให้ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิที่พึงมีในด้านประกันภัย โดยสำนักงาน คปภ. ได้ดำเนินการเชิงรุกในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันภัยให้เข้าถึงประชาชนทุกภาคส่วน ผ่านโครงการต่าง ๆ มากมาย เช่น โครงการส่งเสริมความรู้ด้านการประกันภัยเชิงรุกสู่สาธารณชนทั่วประเทศ โครงการรณรงค์จัดกิจกรรมและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของอุตสาหกรรมประกันภัย โครงการยุวชนประกันภัย โครงการอาสาสมัครประกันภัย โครงการส่งเสริมการประกันภัยตามนโยบายภาครัฐเพื่อประชาชน โดยมุ่งเน้นให้ความรู้ด้านประกันภัยแก่เกษตรกร และผู้มีรายได้น้อย ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องตามนโยบายภาครัฐ โครงการ คปภ. เพื่อชุมชน โครงการอบรมความรู้ประกันภัย “Training for the Trainers” สำหรับการประกันภัยข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการประกันภัย ข้าวนาปีและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปถ่ายทอดต่อให้กับเกษตรกร เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือประกันภัยฉบับประชาชนครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องประกันภัยครบวงจรในส่วนที่ประชาชน

ควรรู้และเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของประชาชน ทั้งในรูปแบบของเอกสาร และสามารถดาวน์โหลดข้อมูลโดยสแกน QR code ด้วย

ปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองการประกันภัยว่าด้วยการคุ้มครองประชาชนโดยตรง
ยกระดับการกำกับดูแลตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัยให้มาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดี
รวมถึงป้องกันและปราบปรามการฉ้อฉลประกันภัย อันจะเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน

ประเด็นที่ได้รับความสนใจ
แนวทางการประกันภัย

เพิ่มอำนาจในการกำกับดูแลตัวแทนและนายหน้าประกันภัย/วินาศภัยหรือผู้เสนอขายโดยธรรม

การออกคำสั่งทางปกครองการสั่งตัดใช้ใบอนุญาตตัวแทนหรือนายหน้าประกันภัย/วินาศภัย กรณีตัวแทนประกันภัยนายหน้าประกันภัย/วินาศภัย ผิดวินัยข้อกำหนดตามประกาศ

ประเด็นที่ได้รับความสนใจของประชาชน

เช่น ได้ผู้เสนอขายดี มีรายละเอียดครบถ้วน เพียงรับทราบและยอมรับกรมธรรม์ประกันภัยแล้วเท่านั้นก็พอ

ให้การออกเอกสารและการรับใบของตัวแทนขายที่ดี มีรายละเอียดที่กำหนดไว้

ให้การบริการในสมัยที่ขึ้นของธนาคารใหญ่แบบของการออกกูส ดีเยี่ยมสำนักงาน คปภ. เพื่อทราบ รายละเอียดที่ตรงจริงตามเห็นชอบ

การปฏิบัติต่อลูกค้าอย่างเป็นธรรม
ในทุกกิจกรรมหลัก

การออกกรมธรรม์ประกันภัย

การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัย

การชดเชยค่าสินไหมทดแทน

การจัดการเรื่องร้องเรียน

ในด้านการกำกับดูแลตัวแทนนายหน้า สำนักงาน คปภ. ได้มุ่งเน้นการยกระดับพฤติกรรมทางตลาดของระบบประกันภัย เสริมสร้างวินัยในการขายผลิตภัณฑ์ประกันภัย โดยกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องมีระบบในการควบคุมคุณภาพการขาย มีการปฏิบัติต่อลูกค้าอย่างเป็นธรรมในกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับผู้เอาประกันภัยและประชาชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้บริโภคด้านประกันภัย อาทิ การออกกรมธรรม์ประกันภัย การเสนอขายกรมธรรม์ประกันภัย การชดเชยค่าสินไหมทดแทน และการจัดการเรื่องร้องเรียน โดยมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติต่อลูกค้าอย่างเป็นธรรมในกิจกรรมดังกล่าว รวมถึงต้องมีธรรมาภิบาลที่ดี มีการกำกับดูแลคนกลางประกันภัยที่เหมาะสม และคนกลางประกันภัยต้องมีระดับความรู้และประสบการณ์รวมถึงคุณธรรมและประสิทธิภาพ เพื่อให้มีระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการตลาดที่มีคุณภาพ

มีความโปร่งใส และมีกรอบการลงโทษตามชั้นความผิดที่ชัดเจน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้เอาประกันภัยได้

นอกจากการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนด้านการประกันภัยแล้ว สำนักงาน คปภ. ยังมีกลไกการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนในกรณีที่บริษัทประกันภัยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ซึ่งกลไกความปลอดภัยทางการเงิน (Financial SafetyNet) ได้ถูกกำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิตและกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย ซึ่งได้กำหนดเหตุการณ์สั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยของบริษัทประกันภัยไว้ ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต/วินาศภัย เมื่อผู้ชำระบัญชีได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยแล้ว แต่ยังไม่เพียงพอต่อมูลหนี้ เจ้าหนี้ดังกล่าวสามารถยื่นขอรับชำระหนี้ในส่วนที่ยังขาดอยู่ได้จากกองทุนประกันภัย

กองทุนประกันภัยได้ถูกจัดตั้งขึ้นจากการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต และกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๕๑ (และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2558) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าหนี้ ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยในกรณีที่บริษัทประกันภัยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัย ซึ่งจำนวนเงินที่เจ้าหนี้ (ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์) ซึ่งมีสิทธิได้รับชำระหนี้ที่เกิดจากการเอาประกันภัยแต่ละรายมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากกองทุนจะต้องไม่เกินหนึ่งล้านบาท¹

¹ มาตรา 85/5 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา 80/5 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

นอกจากการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนผ่านกองทุนประกันชีวิตและกองทุนประกันวินาศภัยแล้ว สำนักงาน คปภ. ได้ดำเนินโครงการช่วยเหลือเยียวยาเพิ่มเติมสำหรับกรณีของบริษัทประกันภัยถูกเพิกถอนใบอนุญาต ประกอบธุรกิจประกันภัย ผ่านความร่วมมือกับบริษัทประกันภัยในการเพิ่มทางเลือกแก่ผู้เอาประกันภัยที่ถือกรรมธรรม์ประกันภัยของบริษัทประกันภัยที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตและกรรมธรรม์นั้นยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาคุ้มครอง โดยมีโครงการให้ผู้เอาประกันภัยสามารถโอนกรรมธรรม์ประกันภัยที่ยังไม่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้แก่บริษัทประกันภัยอื่นที่เข้าร่วมโครงการให้ความช่วยเหลือผู้เอาประกันภัยได้ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ เพิ่มเติม แต่มีเงื่อนไขว่า ผู้เอาประกันภัยที่โอนกรรมธรรม์นั้นต้องซื้อกรรมธรรม์ประกันภัยที่มีความคุ้มครองแบบเดียวกันกับกรรมธรรม์ประกันภัยที่โอนมากับบริษัทประกันภัยที่รับโอนในปีถัดไปด้วย หากผู้เอาประกันภัยมีความประสงค์ที่จะไม่เข้าร่วมโครงการให้ความช่วยเหลือผู้เอาประกันภัยดังกล่าว ก็สามารถขอคืนเบี้ยประกันภัยในส่วนที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองได้จากผู้ชำระบัญชีหรือกองทุนประกันชีวิต/วินาศภัย แล้วแต่กรณี

กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงาน คปภ. เพื่อทำหน้าที่ในการจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบภัยจากรถ ที่ได้รับบาดเจ็บ และหรือเสียชีวิต ทูพพลภาพถาวร หรือสูญเสียอวัยวะภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับความร้องขอ โดยไม่ต้องรอผลคดีเพื่อพิสูจน์ถูกผิด ทั้งนี้ กองทุนทดแทนผู้ประสบภัย จะจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นใน 6 กรณี คือ

1. มีผู้ประสบภัยจากรถที่ไม่มีประกันภัย พ.ร.บ. และเจ้าของรถไม่ยอมจ่าย
2. มีผู้ประสบภัยจากรถที่ถูกยกยอก ฉ้อโกง กรรโชก ลัก ชิง ปล้น หรือรีดเอาทรัพย์สิน และได้แจ้งความไว้แล้ว
3. มีผู้ประสบภัยจากรถไม่มีผู้แสดงตนเป็นเจ้าของรถ และรถนั้นไม่มีประกันภัย พ.ร.บ.
4. มีผู้ประสบภัยจากรถชนแล้วหนี หรือไม่ทราบว่าคุณเสียหายเกิดจากรถคันใด
5. บริษัทประกันภัยไม่จ่าย หรือจ่ายไม่ครบจำนวน
6. มีผู้ประสบภัยจากรถที่ได้รับการยกเว้นและไม่ได้จัดทำประกันภัย พ.ร.บ. ไว้

2.3 บทบาทของการประกันภัย ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม

ธุรกิจประกันภัยถือเป็นธุรกิจที่มีความเชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เป็นเครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่สำคัญในการเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนและผู้ประกอบการ อีกทั้ง ยังมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุน และตลาดตราสารหนี้ นับเป็นแหล่งเงินออมที่ปลอดภัย รวมทั้งเป็นแหล่งระดมเงินทุนในระยะยาวที่สำคัญของประเทศ

บทบาทของประกันภัยที่มีต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

การลงทุนในตลาดตราสารหนี้
ตราสารทุน และโครงสร้าง
พื้นฐาน (Infrastructure)

การสร้างงานและความ
มั่นคงด้านรายได้

การเป็นหลักประกันภัยต่อ
ทรัพย์สิน

การเป็นหลักประกันด้าน
สินเชื่อ

การเป็นหลักประกันภัยใน
อนาคตของสังคมสูงอายุ
(Aging Society)

การเป็นแหล่งขับเคลื่อน
นวัตกรรม

2.3.1 การลงทุนในตลาดตราสารหนี้ ตราสารทุน และโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

การที่ประชาชนมีการออม และมีการลงทุนที่มากขึ้นจะเป็นการช่วยผลักดันเศรษฐกิจของประเทศให้มีการเจริญเติบโตอย่างเข้มแข็ง อาทิ ถ้าประชาชนมีการออมที่มาก ฐานะทางการเงินของประเทศก็จะเข้มแข็งขึ้น เพราะหากภาคเศรษฐกิจในประเทศต้องการใช้เงินเพื่อมาลงทุนในธุรกิจ ก็สามารถกู้ยืมเงินจากธนาคารในประเทศที่บุคคลในประเทศฝากเงิน โดยไม่ต้องไปพึ่งพิงเงินกู้จากต่างประเทศ ทำให้คนที่ฝากเงินในประเทศมีรายได้จากการฝากเงิน และประเทศก็จะมีฐานะทางการเงินที่เข้มแข็ง อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศก็จะไม่ผันผวนมากจากการเคลื่อนย้ายทุน เพราะเป็นการนำเงินในประเทศมาลงทุน รวมไปถึงการลงทุนผ่านตลาดทุนในประเทศ ผู้ประกอบการสามารถขายหุ้นเพื่อระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ต้องกู้เงินเพื่อการลงทุนเพื่อเป็นภาระทางด้านดอกเบี้ย บริษัทหรือหน่วยธุรกิจก็สามารถลดต้นทุนทำให้ผลประกอบการดีขึ้น

สำหรับธุรกิจประกันภัยเอง การสร้างรายได้ของบริษัทประกันภัยช่องทางหนึ่งคือการลงทุน บริษัทประกันภัยจึงต้องมีนโยบายการลงทุน และนโยบายการจัดการสินทรัพย์ของบริษัท ที่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งนี้ การลงทุนจะต้องเป็นไปตามกรอบการกำกับดูแลของสำนักงาน คปภ. ที่กำหนดไว้ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการลงทุนของบริษัทประกันภัยจะได้รับผลตอบแทนที่เพียงพอ และสอดคล้องกับภาระผูกพันที่มีอยู่ อย่างไรก็ตาม การพบว่าการลงทุนของบริษัทประกันภัยในปัจจุบัน มีการลงทุนในตราสารหนี้ ตราสารทุน ตราสารกึ่งหนี้กึ่งทุน รวมไปถึงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ได้ ซึ่งถือได้ว่าใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุนที่แหล่งระดมทุนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโต

2.3.2 การเป็นหลักประกันต่อทรัพย์สิน

การประกันภัยทรัพย์สินถือเป็นหัวใจสำคัญที่สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเมื่อเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นเครื่องมือช่วยบริหารความเสี่ยงภัย เยียวยาทางการเงินที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินของรัฐและภาคธุรกิจที่อาจได้รับความเสียหายจากภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้สถานประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรมได้รับการชดเชยค่าเสียหาย และสามารถฟื้นฟูสถานประกอบการต่อไปได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการประกันภัยยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการค้าและการส่งออก เช่น การประกันภัยขนส่งสินค้า การประกันภัยสินเชื่อเพื่อการส่งออก เป็นต้น ปัจจุบันทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ที่เอาประกันมีตั้งแต่บ้านที่อยู่อาศัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชน ไปจนถึงโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องจักร และสต็อกสินค้า กรมธรรม์ประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินจึงมีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะของทรัพย์สิน และภัยที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่การประกันอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่อาศัย ซึ่งปัจจุบันมีการให้ความคุ้มครองภัยธรรมชาติ เช่น ไฟไหม้ ฟ้าผ่า ภัยจากลมพายุ และน้ำท่วม การประกันภัยอสังหาริมทรัพย์สำหรับสถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งให้ความคุ้มครองอาคารและสิ่งปลูกสร้าง (ไม่รวมฐานราก) ที่ใช้เป็นที่ประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น ร้านค้า

โรงภาพยนตร์ ศูนย์การค้า โกดัง หรือโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ตลอดจนทรัพย์สินที่เอาประกันภัยไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย เช่น เพอร์นิเจอร์ เครื่องตกแต่ง อุปกรณ์สำนักงาน สต็อกสินค้า และเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตสินค้า เป็นต้น

2.3.3 การเป็นหลักประกันในอนาคตของสังคมสูงอายุ (Aging Society)

องค์การสหประชาชาติระบุว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในสัดส่วนเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หรือ Aging Society และจะเป็น “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20 ในปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society) แล้ว และมีแนวโน้มที่ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นจนเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และในปี พ.ศ. 2580 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุจะสูงขึ้นถึงร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด (ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) พบว่าค่าใช้จ่ายของภาครัฐที่สนับสนุนสวัสดิการให้ผู้สูงอายุมีมากขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ยังหวังพึ่งสวัสดิการจากภาครัฐ หรือพึ่งบุตรหลานเป็นหลัก เช่น การประกันสังคม การสาธารณสุขต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของรัฐที่สูงขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีว่าในอนาคตการพึ่งพิงสิ่งเหล่านี้จะยากขึ้น ปัญหาสังคมผู้สูงอายุจึงเป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นบทบาทของการประกันภัย จึงมีความสำคัญกับการรองรับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นสำหรับสังคมสูงอายุ ธุรกิจประกันภัยจึงได้มีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่กระบวนการขายโดยมีการอบรมตัวแทนให้สามารถชี้แจง แนะนำให้ลูกค้าตระหนักและเตรียมตัวเมื่อต้องเข้าสู่ภาวะผู้สูงวัยอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้จะต้องออกผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ประชาชนมีการวางแผนการออมเพื่อการเกษียณ ธุรกิจประกันภัยที่จะเกิดเพื่อตอบสนองต่อความต้องการผลิตภัณฑ์/บริการเงินออม การลงทุน เพื่อรองรับวัยเกษียณเกิดขึ้น

2.3.4 การสร้างงานและความมั่นคงด้านรายได้

ปัจจุบันอัตราการว่างงานของไทยมีอัตราที่สูงขึ้นกว่าทุกปีที่ผ่านมา อันเนื่องมาจากการหดตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมแรงงานในไทย ดังจะเห็นได้จากการที่หลายโรงงานทยอยปิดตัวลงและเตรียมเลิกจ้าง (Lay-off) พนักงานออกหลายพันคน โดยผลสรุปสถิติการว่างงานในเดือนธันวาคม 2562 ที่ผ่านมามีจำนวนคนไทยว่างงานทั้งหมด 367,000 คน และในไตรมาสที่ 3 ของปี 2562 มีจำนวนผู้ว่างงานจำนวนกว่า 400,000 คน โดยจำนวนผู้ว่างงาน ณ ไตรมาส 3/2562 เพิ่มขึ้นจากปี 2562 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11 ซึ่งสะท้อนว่าการว่างงานมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในกรณีนี้การประกันภัยจะสามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากการถูกเลิกจ้างงานได้ โดยผลิตภัณฑ์ประกันภัยการว่างงาน (Unemployment Insurance) ซึ่งให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยที่เป็นลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด หรือนายจ้างปิดกิจการ และได้รับค่าชดเชยตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงานแล้ว ดังนั้น การประกันภัยจึงเป็นหลักประกันที่ให้ความปลอดภัย ความมั่นคง ลดความไม่แน่นอนในชีวิตมนุษย์ และสนับสนุนทางการเงินให้แก่ผู้ถือกรมธรรม์ ซึ่งระบบประกันภัยมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐด้านสวัสดิการ สนับสนุนให้ประชาชนที่มีความสามารถในการดูแลตนเองได้บางส่วนโดยไม่หวังพึ่งเพียงรัฐ และการสงเคราะห์ประชาชนผู้ว่างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ธุรกิจประกันภัยถือเป็นธุรกิจที่ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนได้ในมิติของการจ้างงานอันจะเป็นการกระจายรายได้ ซึ่งประชาชนสามารถประกอบอาชีพตัวแทนหรือนายหน้า เป็นอาชีพหลักและเป็นอาชีพเสริม ทั้งนี้ พบว่าปี 2562 มีประชาชนประกอบอาชีพตัวแทนประกันภัยและนายหน้าประกันภัย รวมทั้งสิ้น 574,882 คน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี สำนักงาน คปภ. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจ

ประกันภัย ประชาชน และคุ้มครองสิทธิประโยชน์ให้ประชาชนและผู้เอาประกันภัย ได้รับบริการที่ดี มีคุณภาพ จากผู้ประกอบธุรกิจประกันภัย (บริษัทประกันภัย ตัวแทนประกันชีวิต นายหน้าประกันชีวิต ตัวแทนประกันวินาศภัย นายหน้าประกันวินาศภัย และธนาคาร) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยมีการให้บริการด้วยความเป็นธรรมทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การพัฒนาและออกกรมธรรม์ประกันภัย การคัดเลือกผู้เสนอขายและช่องทางการจำหน่าย การกำหนดมาตรฐานกระบวนการเสนอขายและการให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาเลือกซื้อกรมธรรม์ประกันภัย การให้บริการหลังการขาย การบริหารจัดการข้อร้องเรียนและการชดเชยค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนบริษัทประกันภัยซึ่งเป็นผู้ออกกรมธรรม์ประกันภัย ต้องมีระบบงานที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมคุณภาพการขายกรมธรรม์ประกันภัยในทุกช่องทางการขาย โดยรวมถึงการบริหารจัดการการดูแล ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลพฤติกรรมในการขายทุกช่องทาง เพื่อให้แน่ใจว่ากรมธรรม์ประกันภัยของบริษัท และกระบวนการขายของผู้เสนอขายในทุกช่องทาง ได้คำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของประชาชนและผู้เอาประกันภัยเป็นสำคัญ

2.3.5 การเป็นหลักประกันด้านสินเชื่อ

กรมธรรม์ประกันภัยสามารถใช้เป็นหลักประกันด้านสินเชื่อ ในด้านการประกันภัยส่วนบุคคล กรมธรรม์ประกันชีวิตจะช่วยขยายเครดิตให้กับผู้กู้เงิน เนื่องจากผู้กู้สามารถใช้กรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นหลักประกันช่วยให้การกู้ยืมเงินเป็นไปได้อย่างสะดวก ซึ่งสถาบันการเงินอาจมีข้อกำหนดให้ผู้กู้ทำประกันชีวิตเท่ากับจำนวนเงินที่ต้องการกู้ เมื่อเกิดกรณีที่ผู้กู้เสียชีวิต ธนาคารก็จะสามารถเรียกเงินกู้ส่วนที่เหลือคืนได้จากบริษัทประกันภัยที่ผู้กู้ได้ซื้อความคุ้มครองไว้ นอกจากนี้การขอสินเชื่อส่วนบุคคลเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ หรือแม้แต่การเริ่มต้นดำเนินธุรกิจของธุรกิจขนาดเล็ก สถาบันการเงินจะพิจารณาการให้สินเชื่อแก่บุคคลหรือผู้ประกอบการ โดยมักจะพิจารณาถึงหลักประกันที่ผู้กู้

นำมาค้าประกันว่าทรัพย์สินนั้น ได้ทำประกันภัยที่มีความคุ้มครองครอบคลุมความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น เช่น การประกันอัคคีภัย การประกันรถสูญหาย เป็นต้น เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากหนี้สูญของสถาบันการเงิน ดังนั้น เห็นได้ชัดว่าการประกันภัยนอกจากจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ถือกรรมธรรม์แล้วยังสามารถสนับสนุนความแข็งแกร่งทางการเงิน อำนวยความสะดวกต่อการใช้จ่ายของผู้บริโภคและผู้ประกอบการในด้านการเป็นหลักประกัน ทั้งยังประโยชน์แก่สถาบันการเงินในด้านเป็นเครื่องมือบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตจากปัญหาหนี้สูญได้อีกด้วย

2.3.6 การเป็นแหล่งขับเคลื่อนนวัตกรรม

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยเทคโนโลยีได้นำเอาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับสิ่งที่มีชีวิต เพื่อให้มนุษย์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การบริการ เช่น เทคโนโลยีในระดับของอะตอมหรือโมเลกุล (Nanotechnology) เทคโนโลยีการขุดเจาะด้วย Hydrofracturing ที่ใช้ในอุตสาหกรรมปิโตรเลียม เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต (Cybertechnology) พันธุวิศวกรรม (Genetic engineering) รวมไปถึงการท่องเที่ยวในอวกาศ เป็นต้น ในปัจจุบันพบว่า สหรัฐอเมริกามีการประยุกต์ใช้ Nanotechnology ในหลายอุตสาหกรรม เช่น ยารักษาโรค (Biomedicine) อุตสาหกรรมการขนส่ง (Transportation) อุตสาหกรรมพลังงาน เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องสำอาง อุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และก่อให้เกิดความเสี่ยงใหม่ในรูปแบบใหม่ โดยบริษัทผู้ผลิตหรือผู้คิดค้นนวัตกรรมใหม่ (Inventor) ในสหรัฐอเมริกาใช้การประกันภัยเพื่อบริหารความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าว เช่น การประกันภัยความรับผิดจากผลิตภัณฑ์ การประกันภัยสำหรับบริษัทวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ระบบประกันภัยหน้าที่

หลักคือการถ่ายโอนความเสี่ยง มีบทบาทสำคัญ และสนับสนุนการปฏิวัติอุตสาหกรรมในแต่ละยุคสมัย ซึ่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (The Fourth Industrial Revolution) การประกันภัยจะช่วยให้มีการนำนวัตกรรมมาพัฒนาและออกเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

2.4 ร่างพระราชบัญญัติที่อยู่ระหว่างขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.4.1 การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายแม่บทประกันภัย

สำนักงาน คปภ. ได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายแม่บทว่าด้วยการประกันชีวิตและประกันวินาศภัย เพื่อแก้ไขปัญหอันเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นการยกระดับมาตรฐานการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มบทบัญญัติที่มุ่งเน้นให้ความคุ้มครองประชาชนโดยตรง

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเสริมเสถียรภาพและความมั่นคงของบริษัท

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการควบโอนกิจการและความรับผิดชอบของกรรมการและผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัท

ปัจจุบันได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกลุ่มบทบัญญัติกลุ่มที่ 1 มีผลใช้บังคับแล้ว ตั้งแต่วันที่ 21 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามเกี่ยวกับการฉ้อฉลประกันภัย กำหนดบทบัญญัติเพื่อรองรับการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในธุรกิจประกันภัย แก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประเมินวินาศภัย และตัวแทน/

นายหน้าประกันภัย กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของนิติบุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาต เป็นนายหน้าประกันภัย กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ตัวแทน/นายหน้าประกันภัยต้องปฏิบัติตาม และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการห้ามตัวแทน/นายหน้าประกันภัยกระทำการ ตามที่กำหนด แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการปฏิบัติ ของตัวแทน/นายหน้าประกันภัย รวมถึงการสั่งพักและเพิกถอนใบอนุญาตรวมทั้ง การอุทธรณ์คำสั่งพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาตตัวแทน/นายหน้าประกันภัย

ดังนั้น จึงยังคงเหลือการแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 2 บทบัญญัติเกี่ยวกับการเสริมสร้างเสถียรภาพและ ความมั่นคงของบริษัท

1. แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการให้มีความเหมาะสม และกำหนดให้การแต่งตั้ง กรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน รวมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการบริษัท และกำหนด หลักเกณฑ์ให้บริษัทต้องปฏิบัติเพื่อให้มีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นไปตาม มาตรฐานสากล และเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้เอาประกันภัย

2. กำหนดบทบัญญัติเพื่อใช้ในการกำกับดูแลผู้ถือหุ้นของบริษัท เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเงินทุนและมีความโปร่งใส โดยกำหนดให้มีการรายงาน การถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 5 หรือขอรับความเห็นชอบการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10

3. แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนและการบริหาร สินทรัพย์ของบริษัทให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยกำหนดให้บริษัทต้องดำรง เงินกองทุนขั้นต่ำ และคณะกรรมการสามารถกำหนดให้บริษัทดำรงเงินกองทุน เพิ่มเติมได้ในกรณีที่ปรากฏว่าบริษัทมีความเสี่ยงสูง หรือคาดว่าจะมีความเสี่ยง เพิ่มขึ้นในอนาคต

4. กำหนดให้บริษัทต้องมีนักคณิตศาสตร์ประกันภัยประจำบริษัท ตลอดเวลาที่ประกอบธุรกิจเพื่อทำหน้าที่รับรองการวิเคราะห์ทางการเงินและ แสดงความเห็นต่อคณะกรรมการบริษัท และปรับปรุงคุณสมบัติและบทบาทอำนาจหน้าที่ของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งให้แจ้ง ต่อนายทะเบียนได้เมื่อพบเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นในบริษัท ตลอดจน ปรับปรุงบทบาทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้นโดยพิจารณาตามความร้ายแรงของการกระทำ

5. กำหนดให้การจัดทำบัญชี สมุดทะเบียน ตลอดจนการจัดทำ และยื่นงบการเงินต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งผู้สอบบัญชีของบริษัทต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียน และนายทะเบียนมี อำนาจแต่งตั้งผู้สอบบัญชีหรือผู้ชำนาญการเฉพาะด้านเพื่อดำเนินการตรวจสอบได้ หากเห็นว่าสมุดทะเบียน สมุดบัญชี งบการเงิน ข้อมูล รายงาน เอกสาร หรือคำชี้แจง ไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน คลุมเครือไม่ชัดเจน ตลอดจนต้องดำเนินการประกาศรายการ งบการเงินให้ประชาชนทราบ

6. กำหนดกระบวนการแก้ไขฐานะและการดำเนินงานของบริษัท ให้เป็นรูปธรรม ลดการใช้ดุลพินิจ และเกิดความชัดเจนต่อภาคธุรกิจ โดยกรณีที่ บริษัทมีเงินกองทุนต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดให้สามารถเข้าแทรกแซง ได้ 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 เสนอโครงการเพื่อแก้ไขฐานะการเงินเมื่อเงินกองทุนต่ำ กว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด (CAR Ratio ร้อยละ 100) ระดับที่ 2 มีคำสั่งเข้า ควบคุมบริษัท (กรณีบริษัทประกันชีวิต) และมีคำสั่งให้หยุดรับประกันวินาศภัย เป็นการชั่วคราว (กรณีบริษัทประกันวินาศภัย) เมื่อบริษัทมีเงินกองทุนต่ำกว่าอัตรา ที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 60 และระดับที่ 3 ปิดกิจการและเสนอเพิกถอน ใบอนุญาตเมื่อเงินกองทุนต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 35 และกำหนด กรณีที่ถือว่าบริษัทมีฐานะหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุ ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยให้มีความชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการใช้ มาตรการแทรกแซง หรือมีคำสั่งให้บริษัทแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานเมื่อเกิด กรณีดังกล่าว ตลอดจนการรายงานให้รัฐมนตรีทราบเมื่อมีการใช้มาตรการแทรกแซง (เมื่อ

เข้าแทรกแซงในระดับที่ 2) พร้อมทั้งแจ้งให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบด้วย ในกรณี
ที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ลงทุน

7. กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจ
ประกันภัย พร้อมทั้งการรักษาความลับของข้อมูลระหว่างสำนักงานกับผู้ที่ได้รับ
ข้อมูล (ผู้ที่ได้รับข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยทุกรายและทุกหน่วยงานไม่ว่า
จะเป็นหน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ)

กลุ่มที่ 3 บทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการควบไอนกิจการ
และความรับผิดชอบของกรรมการ

1. เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการไอนกิจการที่มีผลให้ต้องมีการ
เปลี่ยนตัวลูกหนี้ผู้รับประกันภัย (บริษัทผู้รับประกันภัย) โดยเมื่อบริษัทผู้รับไอน
กิจการมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้เอาประกันภัย (ในฐานะเจ้าหนี้) พร้อมแจ้งสิทธิให้
ผู้เอาประกันภัยคัดค้านแล้ว หากไม่มีการคัดค้านภายใน 1 เดือนให้ถือว่าเป็นการแปลง
หนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวลูกหนี้ผู้รับประกันภัย ซึ่งเดิมจะต้องทำเป็นสัญญา
ระหว่างลูกหนี้ผู้รับประกันภัยรายใหม่กับเจ้าหนี้ตามสัญญาประกันภัยทุกราย
ตามมาตรา 350 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงทำให้การไอนกิจการ
ของบริษัทประกันภัยไม่เกิดความคล่องตัว ใช้ระยะเวลายาวนาน และมีต้นทุนสูง

2. เพิ่มเติมบทบัญญัติให้บริษัทสามารถจดทะเบียนควบรวมกิจการ
ได้ทันทีหากได้รับหนังสือให้ความยินยอมจากเจ้าหนี้ (ผู้เอาประกันภัย) ครบทุกราย
โดยไม่จำเป็นต้องรอให้พ้นระยะเวลาคัดค้าน (1 เดือน) ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการ
ควบรวมเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น

3. เพิ่มเติมบทบัญญัติให้บริษัทที่รับไอนกิจการสามารถเข้าสวม
สิทธิเป็นคู่ความแทนบริษัทที่ไอนกิจการในคดีที่มีการฟ้องร้องในศาลได้ และสวม
สิทธิเป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บริษัทผู้รับไอนกิจการ
ได้รับซึ่งสิทธิและหน้าที่ของผู้ไอนกิจการเช่นเดียวกับการควบรวมกิจการ

4. เพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับกรณีที่กรรมการและผู้มีอำนาจ
ในการจัดการของบริษัท พนักงานของบริษัท หรือบุคคลที่บริษัทมอบหมาย
แสวงหาประโยชน์หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบริษัท

ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน ให้มีความผิดตามร่างกฎหมายนี้ รวมทั้งบุคคลที่ก่อหรือให้การสนับสนุนให้มีกระทำการดังกล่าวข้างต้นด้วย

5. เพิ่มเติมบทกำหนดโทษสำหรับผู้ก่อหรือให้การสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชี หรือนักคณิตศาสตร์ประกันภัยปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จต่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ การทำลาย ทำให้เสียหาย ซึ่งตราหรือเครื่องหมายที่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประทับไว้

6. แก้ไขบทบัญญัติสำหรับความผิดที่คณะกรรมการเปรียบเทียบไม่อาจเปรียบเทียบปรับได้ ซึ่งทำให้ต้องรับโทษทางอาญาในกรณีการกระทำความผิดของกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ พนักงานของบริษัท บุคคลที่บริษัทมอบหมาย บุคคลที่ก่อหรือสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีหรือนักคณิตศาสตร์ประกันภัยทำผิดกฎหมายและผู้ซึ่งกระทำความผิดต่อนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมถึงผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินที่กำหนดให้การกระทำผิดในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถเปรียบเทียบปรับได้

โดยสรุปสาระสำคัญและประโยชน์ของร่าง พ.ร.บ. ประกันชีวิตฯ และร่าง พ.ร.บ. ประกันวินาศภัยฯ กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 คือ **กลุ่มที่ 2** จะช่วยส่งเสริมให้บริษัทประกันภัยมีความพร้อมของระบบงานและบุคลากร ตลอดจนระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี รวมทั้งมีการสร้างกระบวนการในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับฐานะการเงินและการดำเนินงานของบริษัทประกันภัยให้เป็นรูปธรรมและลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนกับภาคธุรกิจในการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งกลไกดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนให้ภาคการประกันภัยมีเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเงิน อันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้นและ**กลุ่มที่ 3** จะช่วยส่งเสริมให้การโอนกิจการและการควบรวมกิจการดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งในการประกอบธุรกิจประกันภัยให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และป้องปรามการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการของบริษัท ตลอดจนคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน

ผู้เอาประกันภัยและการบริหารธุรกิจของบริษัทประกันภัย ซึ่งกลไกดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนให้ภาคการประกันภัย มีเสถียรภาพและความมั่นคงมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้นต่อไป

ทั้งนี้ ร่าง พ.ร.บ. ประกันชีวิตฯ และร่าง พ.ร.บ. ประกันวินาศภัยฯ กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 และวันที่ 19 พฤศจิกายน 2562 ตามลำดับ โดยปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.4.2 ร่างพระราชบัญญัติการประกันภัยทางทะเล พ.ศ.

ปัจจุบันการประกันภัยทางทะเลเลยยังมีได้มีกฎหมายเป็นการเฉพาะของประเทศไทย โดยมาตรา 868 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “อันสัญญาประกันภัยทางทะเล ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติกฎหมายทางทะเล” ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ข้อพิพาทเกี่ยวกับการประกันภัยทางทะเลจะปรับใช้พระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ โดยการนำกฎหมายต่างประเทศมาปรับใช้นั้น เป็นการนำมาใช้ในฐานข้อเท็จจริงที่คู่ความจะต้องนำสืบเป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบแก่คู่ความและความไม่แน่นอนของคำพิพากษา สำนักงาน คปภ. จึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติการประกันภัยทางทะเล พ.ศ. เพื่อเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางกฎหมายของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำเป็นในระบบการค้าระหว่างประเทศและพาณิชย์นาวีอย่างสมบูรณ์ รวมถึงเป็นการสร้างบรรทัดฐานในการใช้ การตีความกฎหมายประกันภัยทางทะเลของประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการพิจารณา วินิจฉัย ข้อพิพาทของศาลและต่อคู่ความในคดีที่ไม่ต้องนำสืบหลักกฎหมายของต่างประเทศ โดยหลักการของร่าง สรุปลงได้ดังนี้

1) ที่มาและหลักการสำคัญมาจาก English Marine Insurance Act 1906 และปรับปรุงให้ทันสมัย โดยใช้ Case Law, Consumer Insurance (Disclosure and Representations) Act 2012 และ Insurance Act 2015

2) ใช้บังคับแก่สัญญาประกันภัยทางทะเล ทั้งการขนส่งทางทะเล ระหว่างประเทศและภายในประเทศ รวมถึงสัญญาประกันภัยอื่นนอกจากสัญญาประกันภัยทางทะเล หากคู่สัญญาตกลงกัน ทั้งนี้ เป็นการสอดคล้องกับหลักวิธีปฏิบัติที่ใช้ในปัจจุบัน

3) กรณีมีข้อพิพาทเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ

ทั้งนี้ ร่าง พ.ร.บ. ประกันภัยทางทะเล พ.ศ. ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2562 โดยปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

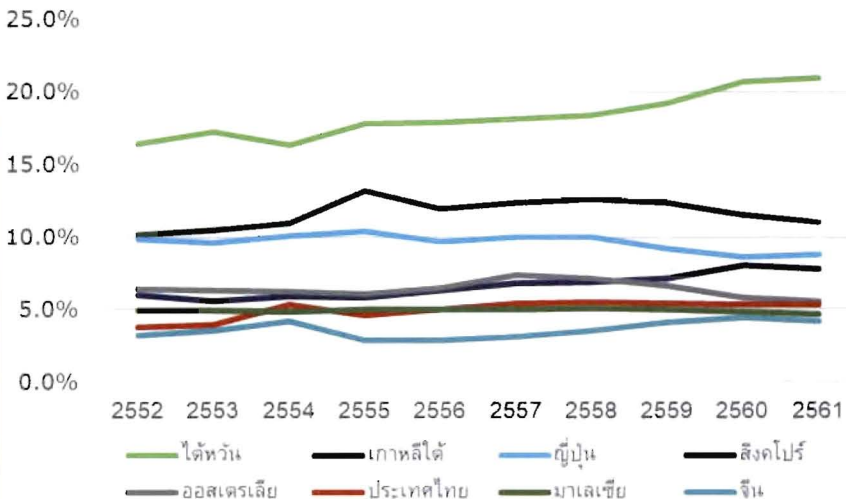

บทที่ 3

วิวัฒนาการและสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมประกันภัย

ธุรกิจประกันภัยเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากเป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อการระดมทุนระยะยาวของภาครัฐและเอกชน เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยง รวมถึงสร้างหลักประกันความมั่นคงให้กับชีวิตและทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับประเทศที่ใช้ประโยชน์จากการประกันภัยอย่างแพร่หลาย พบว่าประชาชนไทยมีการใช้ประกันภัยในการบริหารความเสี่ยงน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันภัย ซึ่งสะท้อนได้จากสัดส่วนเบี้ยประกันภัยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยหรือ GDP (Insurance Penetration)

สัดส่วนเบี้ยประกันภัยรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Insurance Penetration) (ร้อยละ)

ที่มา: Swiss Re, Sigma

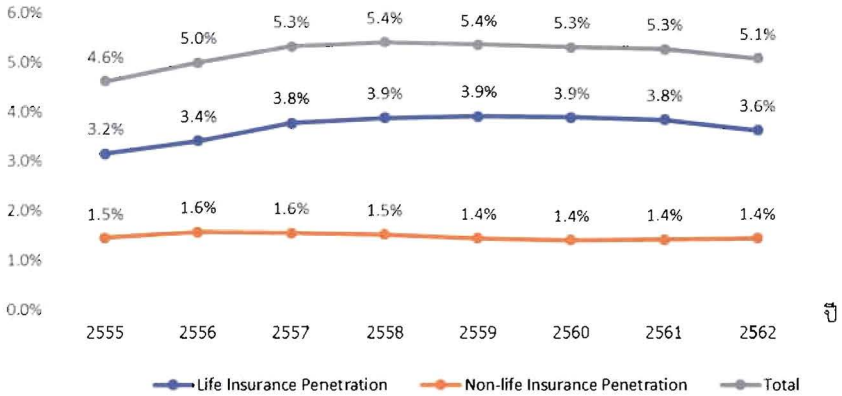
ประเทศไทยมีสัดส่วนเบี้ยประกันภัยรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Insurance Penetration) ในปี พ.ศ. 2562 อยู่ในอัตราร้อยละ 5.1 โดยมีสัดส่วนเบี้ยประกันชีวิตต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 3.6 และสัดส่วนเบี้ยประกันวินาศภัยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 1.4

นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย (Insurance Density) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยเบี้ยประกันภัยรับตรงต่อประชากรของประเทศไทยปี 2562 เฉลี่ย 12,827 บาท โดยมีค่าใช้จ่ายด้านการประกันชีวิต 9,150 บาท และด้านการประกันวินาศภัย 3,667 บาท ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน² อาทิ ประเทศมาเลเซีย มีค่าใช้จ่ายด้านประกันภัยปี 2561 เฉลี่ยโดยประมาณ 15,392 บาท และประเทศสิงคโปร์มีค่าใช้จ่ายด้านประกันภัยในปี 2560 อยู่ที่ประมาณ 173,152 บาท

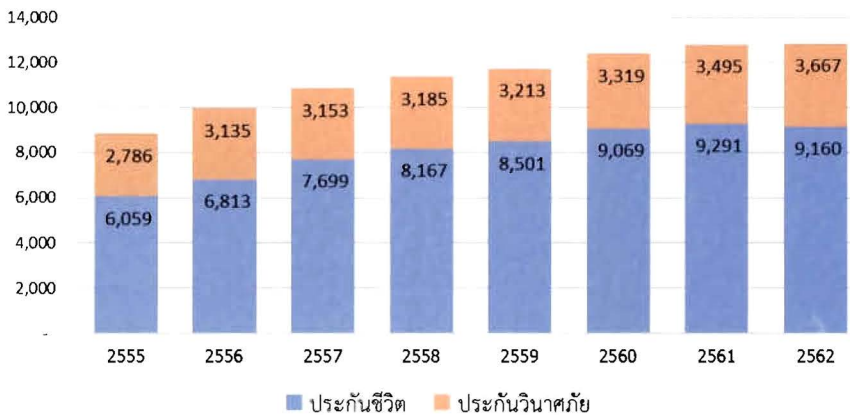
² ที่มา <https://stats.oecd.org/> ในปี 2561 ประเทศมาเลเซีย มีค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย ประมาณ 481 ดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2560 ประเทศสิงคโปร์ มีค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย ประมาณ 5,411 ดอลลาร์สหรัฐ (1 ดอลลาร์สหรัฐ ≈ 32 บาท)

สัดส่วนเบี้ยประกันภัยรวมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย

ค่าใช้จ่าย ด้านการประกันภัยของประชากรไทย (บาท)

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

ในช่วงเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา อุตสาหกรรมประกันภัยมีอัตราการเติบโตลดลง ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากหลากหลายปัจจัย เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และตลาดที่รวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค และเทคโนโลยีต่าง ๆ

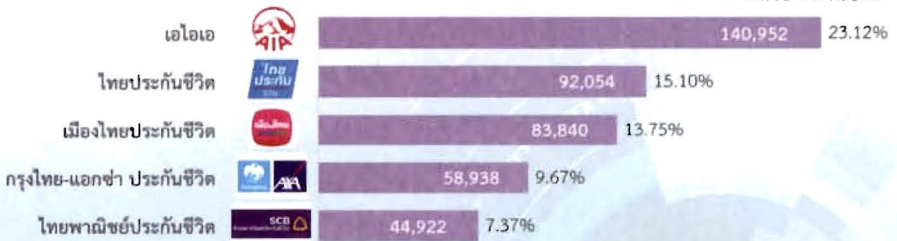
อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมประกันภัยยังคงมีโอกาสดิบโตอีกมากในประเทศไทย เนื่องจากอัตราเบี้ยประกันภัยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Penetration Rate) และค่าใช้จ่ายด้านการประกันภัย (Insurance Density) ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ และประชากรที่มีประกันภัยยังคงเป็นแค่กลุ่มคนที่มีรายได้ในระดับปานกลางถึงสูง (mid-high income)

3.1 จำนวนบริษัท

ภาพรวมของธุรกิจประกันภัยปี 2562 มีจำนวนบริษัทประกันภัยทั้งหมด 81 บริษัท แบ่งเป็นบริษัทประกันชีวิต 22 บริษัท บริษัทประกันวินาศภัย 57 บริษัท และบริษัทประกันภัยต่อ 2 บริษัท ซึ่งตลาดประกันภัยยังมีโอกาสในการเติบโตได้อีก เนื่องจากมี Insurance Penetration และ Insurance Density ที่ไม่สูงนักเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น ประเทศสิงคโปร์ ญี่ปุ่น ไต้หวัน เป็นต้น

ส่วนแบ่งตลาด 5 อันดับแรก ธุรกิจประกันชีวิต ปี 2562

หน่วย : ล้านบาท

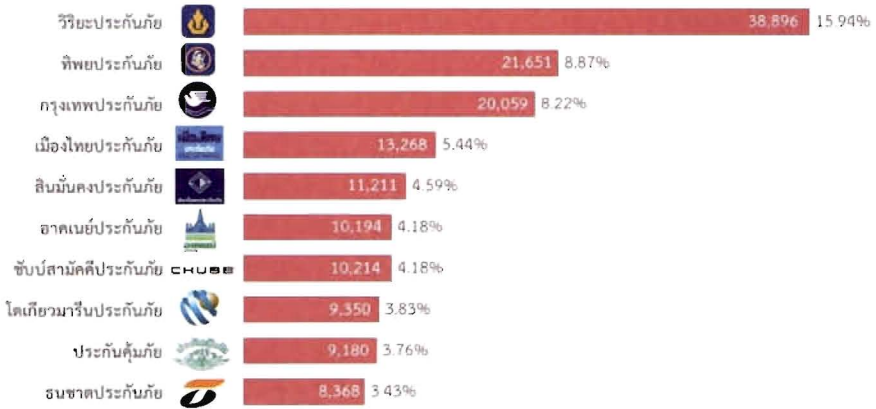
ที่มา : สำนักงาน คปภ.

สำหรับอุตสาหกรรมประกันชีวิต ในปี 2562 มีเบี้ยประกันภัยรับตรงรวม 610,558 ล้านบาท โดยมีกลุ่มบริษัทประกันชีวิตที่มีส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) มากที่สุด 5 อันดับแรกในอุตสาหกรรมประกันชีวิต ในปี 2562 มีเบี้ยประกันภัยรับตรงรวม 420,707 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 69 ของเบี้ยประกันภัยรับตรงทั้งหมดของอุตสาหกรรมประกันชีวิต

ส่วนแบ่งตลาด 10 อันดับแรก อุตสาหกรรมประกันวินาศภัย ปี 2562

หน่วย : ล้านบาท

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

สำหรับอุตสาหกรรมประกันวินาศภัย ในปี 2562 มีเบี้ยประกันภัยรับตรงรวม 244,055 ล้านบาท โดยมีกลุ่มบริษัทประกันวินาศภัยที่มีส่วนแบ่งการตลาด (Market Share) มากที่สุด 10 อันดับแรกในอุตสาหกรรมประกันวินาศภัย ในปี 2562 มีเบี้ยประกันภัยรับตรงรวม 152,391 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 62 ของเบี้ยประกันภัยรับตรงทั้งหมดของอุตสาหกรรมประกันวินาศภัย อย่างไรก็ตาม บริษัท โตเกียวมารีนประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ประกันคุ้มภัย จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการควบรวมกิจการได้เสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ และผ่านความเห็นชอบจากสำนักงาน คปภ. เป็นที่เรียบร้อยแล้วในไตรมาสแรกของปี 2563 ซึ่งหากดูจากตัวเลขส่วนแบ่งการตลาด การควบรวมกิจการจะทำให้ บริษัท คุ้มภัยโตเกียวมารีนประกันภัย (ประเทศไทย) ขึ้นมาอยู่ในอันดับ 4 และกลายเป็นหนึ่งในธุรกิจของโตเกียวมารีนกรุ๊ปที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย

อย่างไรก็ดี การควบรวมกิจการเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้บริษัทเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน มีฐานะทางการเงินที่แข็งแกร่ง สามารถลดค่าใช้จ่ายได้อย่างรวดเร็วด้วยขนาดของรายได้ที่เพิ่มขึ้นทันที เกิดการผสมผสานของทรัพยากร

บุคคลที่มีความสามารถและศักยภาพในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างธุรกิจให้เหนือคู่แข่งในตลาด อีกทั้งยังเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันในกรณีที่แต่ละบริษัทมีตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายต่างกันทำให้ครอบคลุมยุทธศาสตร์ช่องทางการทำการตลาดที่สมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกันชีวิตและประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558) กำหนดว่าบริษัทประกันภัยต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด ดังนั้น บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย (ต่างชาติ) สามารถถือหุ้นในบริษัทประกันภัยได้ไม่เกินร้อยละ 25 แต่เมื่อกรณีที่มีเหตุสมควร คณะกรรมการ คปภ. อาจอนุญาตให้บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย (ต่างชาติ) ที่สามารถถือหุ้นได้เกินร้อยละ 25 ถึงร้อยละ 49³ นอกจากนี้ ในกรณีที่บริษัทประกันภัยมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน หรือ กรณีที่บริษัทต้องการเสริมสร้างความมั่นคงของบริษัทประกันภัย หรือธุรกิจประกันภัย รัฐมนตรีโดยคำแนะนำคณะกรรมการ คปภ. สามารถผ่อนผันให้ต่างชาติถือหุ้นได้เกินร้อยละ 49 ได้⁴

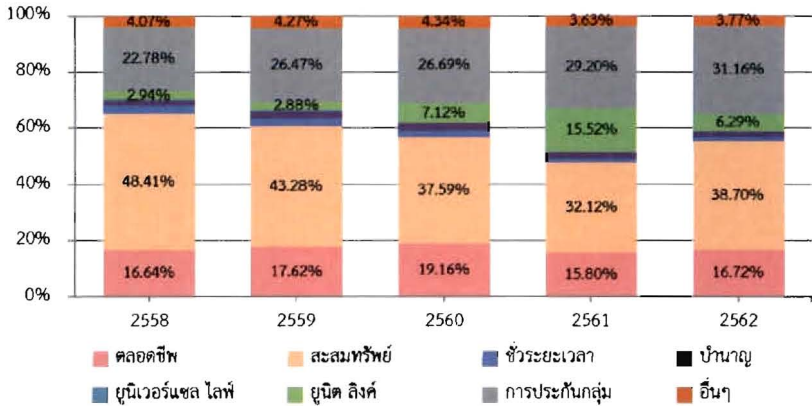
³ การขอผ่อนผันฯ จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่คณะกรรมการหรือรัฐมนตรีกำหนด “ประกาศคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้ถึงร้อยละสี่สิบเก้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และมีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดของบริษัทประกันชีวิต/วินาศภัย พ.ศ. 2558” ทั้งนี้ บริษัทจะขออนุญาตได้ 2 กรณี คือ (1) บริษัทมีอัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุนต่ำกว่าหรือมีแนวโน้มต่ำกว่าระดับที่ใช้ในการกำกับตามประกาศ คปภ. ว่าด้วยการคำนวณเงินกองทุน หรือ (2) บริษัทมีแผนที่จะปรับปรุงการบริหารงาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการดำเนินธุรกิจและความสามารถในการแข่งขัน

⁴ หลักเกณฑ์การพิจารณาผ่อนผันฯ ให้บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินร้อยละ 49 จะเป็นไปตาม “ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขการขอผ่อนผันและการผ่อนผัน ให้มีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด หรือมีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในกรณีที่บริษัทประกันชีวิต/วินาศภัย มีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน พ.ศ.๒๕๕๙” หรือ “ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือเงื่อนไขการขอผ่อนผันและการผ่อนผัน ให้มีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด หรือมีกรรมการเป็นบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยได้เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ในกรณีเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิต/วินาศภัย หรือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของธุรกิจประกันชีวิต/วินาศภัย พ.ศ.๒๕๕๙” แล้วแต่กรณี

3.2 ผลผลิตภัยประกันภัย

สัดส่วนการรับประกันภัยรายใหม่ธุรกิจประกันชีวิต

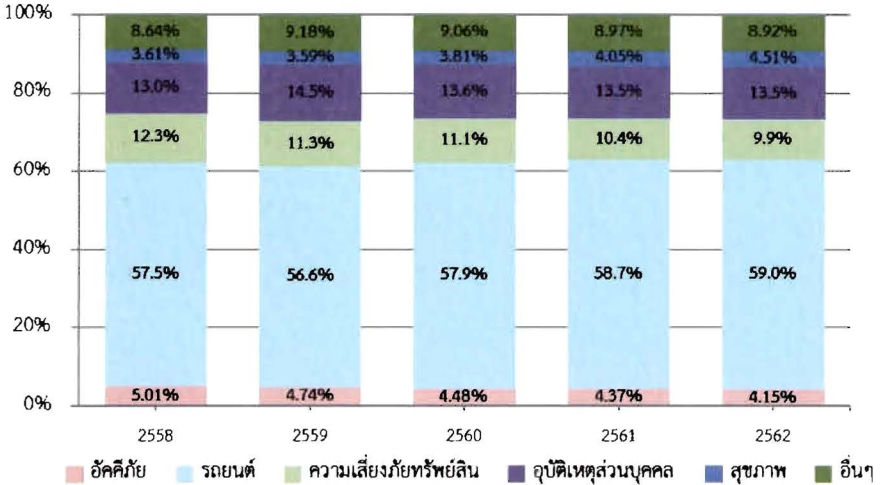

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

สำหรับภาพรวมการรับประกันภัยรายใหม่ธุรกิจประกันชีวิต ประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ (Endowment) ซึ่งมีการรันตีผลตอบแทน มีเบี้ยประกันภัยเป็นสัดส่วนสูงสุดที่สุดของประกันชีวิตทั้งหมด โดยในปี 2562 มีเบี้ยประกันภัยจำนวน 70,102 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39 ของเบี้ยประกันภัยรวมทุกประเภท การประกันภัย ส่วนประกันชีวิตแบบควบการลงทุนหรือ Unit linked มีสัดส่วนเบี้ยประกันภัยรายใหม่ลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีความซับซ้อนและหน่วยงานกำกับดูแลมีการกำกับด้านพฤติกรรมตลาด (Market Conduct) อย่างเข้มงวด

สัดส่วนการรับประกันภัยธุรกิจประกันวินาศภัย

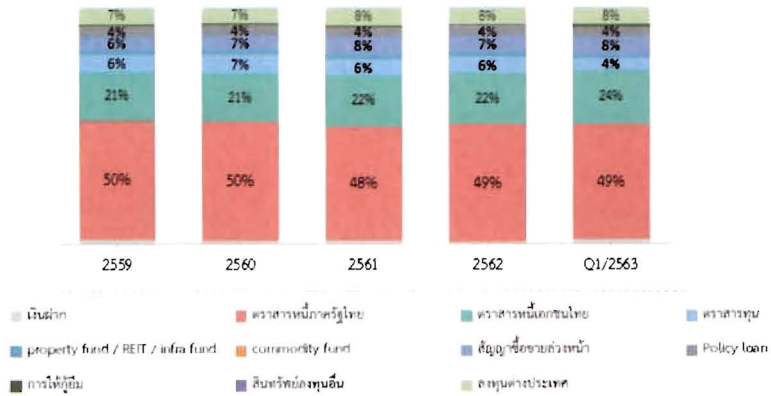
ที่มา : สำนักงาน คปภ.

สำหรับภาพรวมเบี้ยประกันวินาศภัย ประกันภัยรถยนต์ (Motor) มีเบี้ยประกันภัยเป็นสัดส่วนสูงสุดที่สุดของประกันวินาศภัยทั้งหมด โดยในปี 2562 มีเบี้ยประกันภัยจำนวน 144,658 ล้านบาท คิดเป็น 59% ของเบี้ยประกันภัยรวมทุกประเภทการประกันภัย

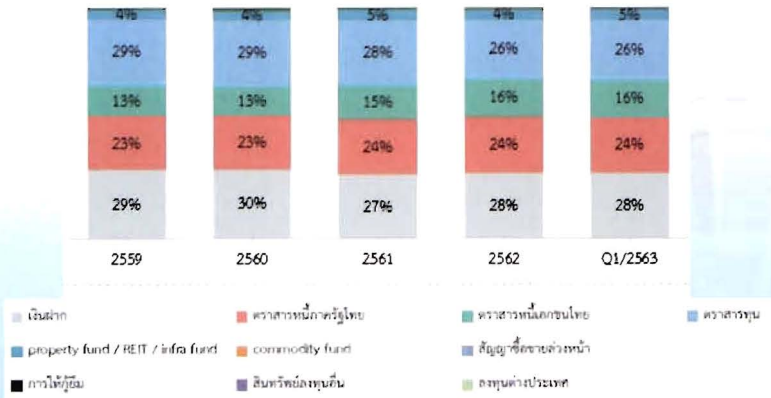

3.3 การลงทุน

สัดส่วนการลงทุนของธุรกิจประกันชีวิต

สัดส่วนการลงทุนของธุรกิจประกันวินาศภัย

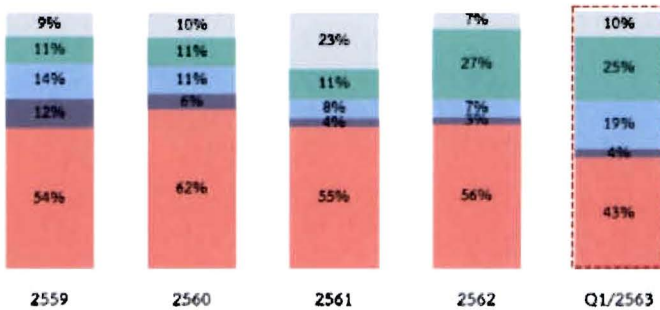

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

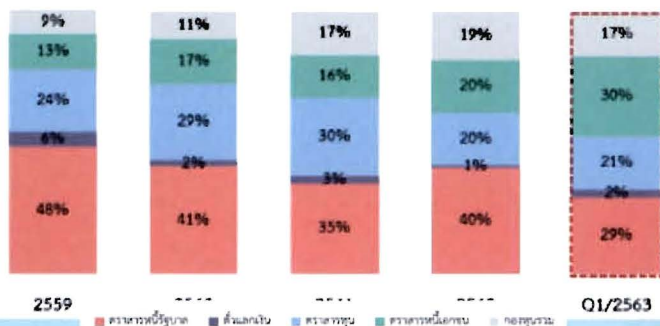

สำหรับภาพรวมการลงทุน ณ สิ้นปี 2562 ธุรกิจประกันชีวิตมีสินทรัพย์ลงทุนประมาณ 4.23 ล้านล้านบาท โดยมีการถือครองตราสารหนี้เป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 70 ของพอร์ตการลงทุน โดยเป็นการลงทุนในตราสารหนี้รัฐบาลเป็นหลัก รองลงมาเป็นตราสารหนี้เอกชนไทย ส่วนธุรกิจประกันวินาศภัยมีสินทรัพย์ลงทุนประมาณ 3.13 แสนล้านบาท โดยมีการถือครองเงินฝาก ตราสารหนี้รัฐบาล และตราสารทุนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณกว่า ร้อยละ 20 ของพอร์ตการลงทุน ทั้งนี้ การลงทุนในตราสารหนี้ของธุรกิจประกันภัยในปี 2562 เท่ากับ 2.34 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของยอดคงค้างตราสารหนี้ทั้งหมดในประเทศ

สัดส่วนเงินลงทุนใหม่ (New Money) ธุรกิจประกันวินาศภัย

สัดส่วนเงินลงทุนใหม่ (New Money) ธุรกิจประกันชีวิต

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

หากพิจารณาสัดส่วนเงินลงทุนใหม่ (New Money) ในไตรมาสแรกของปี 2563 ธุรกิจประกันชีวิตมีแนวโน้มในการลงทุนในตราสารหนี้เอกชนเพิ่มสูงขึ้น โดยลงทุนในตราสารที่มีอันดับความน่าเชื่อถือเฉลี่ยอยู่ในอันดับที่ดี ส่วนประกันวินาศภัยมีแนวโน้มในการลงทุนในตราสารทุนเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนการลงทุนเป็นผลมาจากภาวะอัตราดอกเบี้ยในตลาดอยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลโดยส่วนใหญ่ปรับลดลง อัตราผลตอบแทนพันธบัตรระยะสั้นปรับลดลงต่อเนื่องจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายทำให้เกิดสภาวะการแสวงหาผลตอบแทนที่สูงกว่า หรือที่เรียกว่า พฤติกรรม “Search for yield” โดยในสภาวะอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าในอดีต (Historical Norm) นักลงทุนจะมีการปรับสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการแสวงหาการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น (Search for yield) อาจเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในสภาวะดอกเบี้ยต่ำ นักลงทุนควรพิจารณาถึงความเสี่ยงและปัจจัยที่จะกระทบการลงทุน เพื่อให้การจัดพอร์ตการลงทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความเสี่ยงที่นักลงทุนยอมรับได้

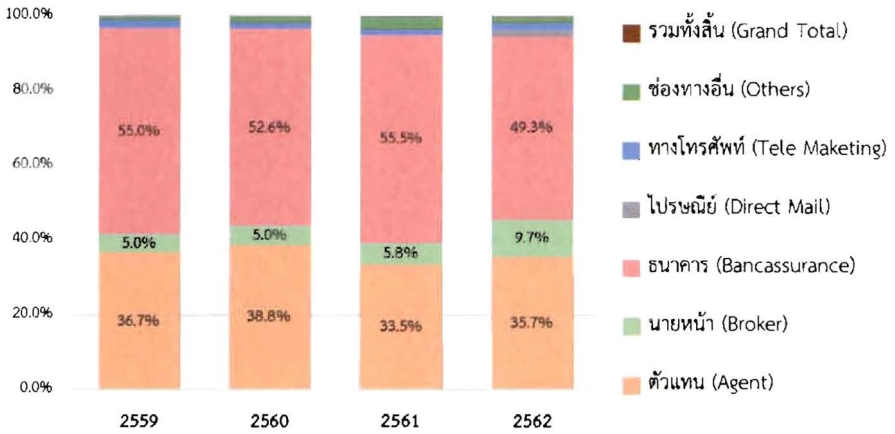
3.4 ช่องทางการจำหน่าย

ในส่วน of ช่องทางการจำหน่าย สำหรับการรับประกันภัยรายใหม่ธุรกิจประกันชีวิต ช่องทางการขายผ่านธนาคารพาณิชย์หรือ Bancassurance เป็นช่องทางหลัก โดยในปี 2562 มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 49.3 มีเบี้ยประกันชีวิตรับ จำนวน 89,257 ล้านบาท ซึ่งภายในช่องทางนี้มีการเติบโตของเบี้ยประกันภัยรับจ่ายครั้งเดียว (Single Premium) ร้อยละ 56.4 อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของการขายผลิตภัณฑ์แบบเบี้ยประกันภัยรับจ่ายครั้งเดียวผ่านธนาคารพาณิชย์อาจปรับตัวลดลง

จากสถานะอัตราดอกเบี้ยต่ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้บริษัทประกันภัยมีภาระในการตั้งสำรองประกันภัยที่สูงขึ้น

สัดส่วนช่องทางการขาย การรับประกันภัยรายใหม่ธุรกิจประกันชีวิต

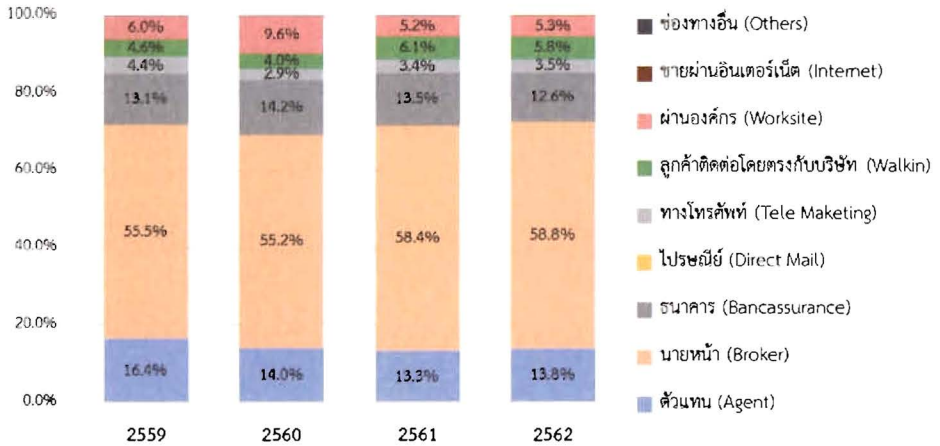

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

สำหรับธุรกิจประกันวินาศภัย ช่องทางการขายผ่านนายหน้า (Broker) เป็นช่องทางหลัก โดยในปี 2562 มีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 58.8 มีเบี้ยประกันภัยรับจำนวน 144,440 ล้านบาท รองลงมาคือช่องทางการขายตัวแทนและผ่านองค์กร โดยมีสัดส่วนการขายที่ใกล้เคียง อยู่ที่ประมาณร้อยละ 13 ซึ่งภายในช่องทางการขายผ่านนายหน้า (Broker) การซื้อประกันภัยรถยนต์มีสัดส่วนเป็นอันดับหนึ่ง สาเหตุอาจมาจากการขายรถยนต์พร้อมประกันภัยที่มีการตกลงกันไว้ระหว่างบริษัทขายรถยนต์และบริษัทนายหน้าประกันภัย

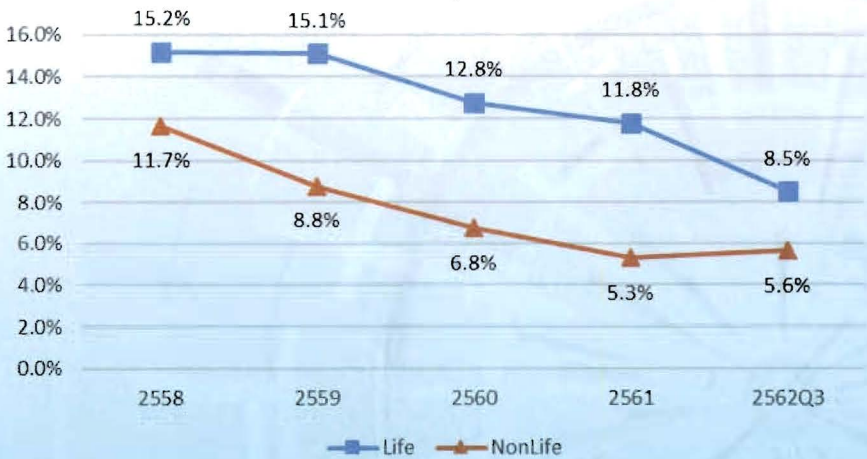
สัดส่วนช่องทางการขาย การรับประกันธุรกิจประกันวินาศภัย

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

3.5 ดัชนีชี้วัดสำคัญในการประกอบธุรกิจประกันภัย

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)

ที่มา : สำนักงาน คปภ.

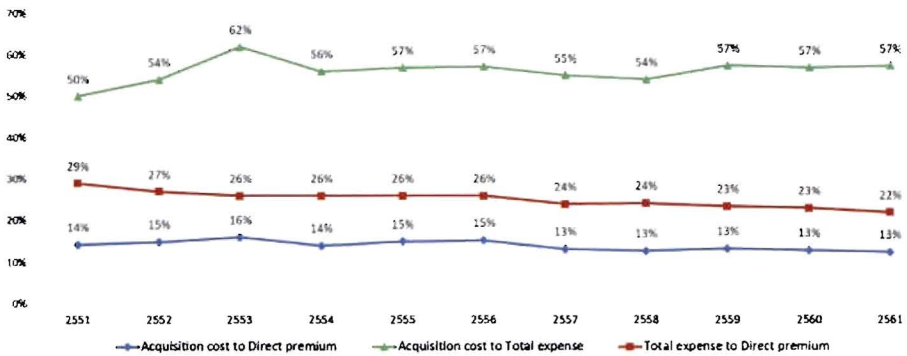
จากข้อมูลพบว่า ROE ของทั้งธุรกิจประกันชีวิตและประกันวินาศภัย มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ ปี 2558 เป็นต้นมา โดยธุรกิจประกันชีวิตเริ่มมี ROE ต่ำกว่า ร้อยละ 10 ในปี 2562 ซึ่งสาเหตุหลักเกิดจากอัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายสำรองประกันภัยมีค่าสูงขึ้น ทางด้านบริษัทประกันวินาศภัย ได้รับผลกระทบจากอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งกรรมธรรม์ประกันภัย (Acquisition cost) และ อัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน (Loss ratio) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการแข่งขันด้านช่องทางการขายและด้านราคา

1) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งกรรมธรรม์ประกันภัย (Acquisition cost)

ค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งกรรมธรรม์ประกันภัย (Acquisition cost) คือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการขายกรรมธรรม์ประกันภัย เช่น ค่าโฆษณา และ ค่าบำเหน็จที่จ่ายให้แก่ตัวแทนและนายหน้า ดังนั้น จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วย สะท้อนต้นทุนของบริษัทประกันภัย สำหรับการประกันชีวิตนั้นลักษณะ ของผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตที่ผูกพันระยะยาว ซับซ้อน และมูลค่าสูง ทำให้ผู้บริโภค อาจต้องใช้ปัจจัยประกอบการพิจารณาการซื้อค่อนข้างมาก การได้มาซึ่งกรรมธรรม์ฯ ซึ่งมีความยากนี้ ทำให้ Acquisition cost ของธุรกิจประกันชีวิต หากคิดเป็นมูลค่า ต่อกรรมธรรม์ประกันภัย จึงมักสูงกว่าธุรกิจประกันวินาศภัย โดย Acquisition cost ในภาพรวมปรากฏดังนี้

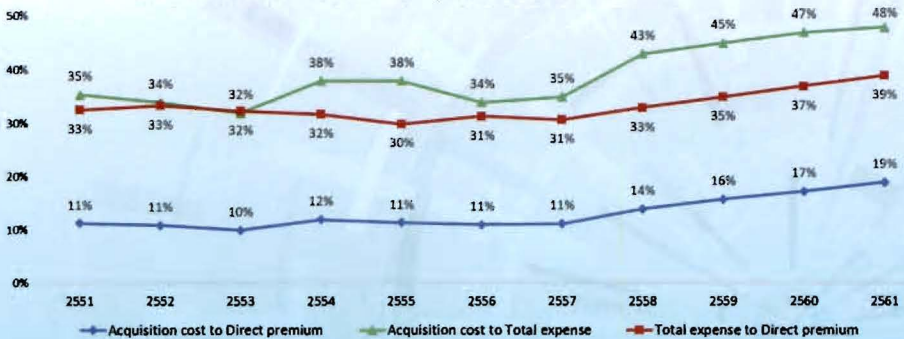
○ Acquisition cost ในธุรกิจประกันชีวิต

ที่มา : สายพัฒนามาตรฐานการกำกับ สำนักงาน คปภ. /หมายเหตุ : Total expense ไม่รวมสำรองประกันภัย

Acquisition cost ต่อเบี้ยประกันภัยรับตรงของธุรกิจประกันชีวิต มีการทยอยลดลงและอยู่ในระดับคงที่ที่ร้อยละ 13 ต่อเนื่องมาใน 5 ปีล่าสุด แสดงให้เห็นว่าบริษัทสามารถรักษาระดับ Acquisition cost ได้ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาสัดส่วน Acquisition cost ที่มีอยู่ในค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (Total expense) สูงถึงร้อยละ 57 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

○ Acquisition cost ในธุรกิจประกันวินาศภัย

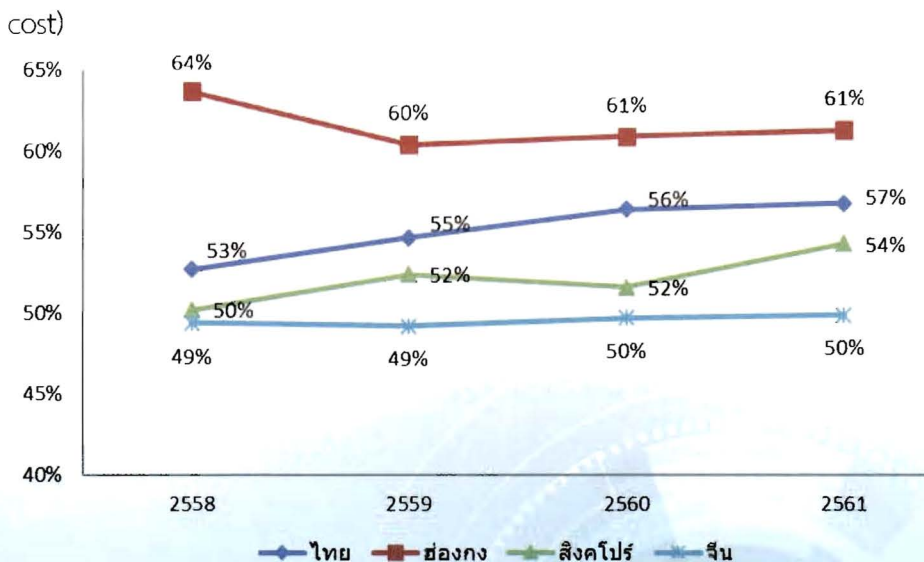

ที่มา : สายพัฒนามาตรฐานการกำกับ สำนักงาน คปภ./หมายเหตุ : Total expense ไม่รวมสำรองประกันภัย

ธุรกิจประกันวินาศภัย มีสัดส่วน Acquisition cost ต่อเบี้ยประกันภัยรับตรง เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่สัดส่วนค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด (Total expense) ต่อเบี้ยประกันภัยรับตรง ก็สูงตามไปด้วยเช่นกัน โดยในปี 2561 มีค่าสูงถึงร้อยละ 39 นอกจากนี้ Acquisition cost ยังเป็นค่าใช้จ่ายถึงร้อยละ 48 ของค่าใช้จ่ายรวม ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงและมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

○ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งกรรมธรรม์ประกันภัย (Acquisition cost)

ที่มา : สำนักงาน คปภ. /Deloitte / www.ia.org.hk / www.mas.gov.sg

ในปี 2558 - 2561 พบว่าอัตราส่วนค่าสินไหมทดแทน (Loss ratio) ของธุรกิจประกันวินาศภัยมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยล่าสุด อยู่ที่ระดับร้อยละ 57 ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการควบคุมต้นทุนจากการรับประกันภัยที่ลดลง และการแข่งขันด้านราคา que เพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วน Loss ratio ของธุรกิจประกันวินาศภัยไทย กับประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี 3 ประเทศ ได้แก่ เขตบริหารพิเศษฮ่องกง (ฮ่องกง) สิงคโปร์ และสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน (จีน) พบว่าประเทศสิงคโปร์และจีน มี Loss ratio ที่ต่ำกว่าไทย และถึงแม้ Loss ratio ของฮ่องกงจะสูงกว่าไทย แต่ก็มีระดับที่ค่อนข้างคงที่ โดยทั้งสองอัตราส่วนนี้ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นเส้นขนาน สะท้อนว่าธุรกิจประกันวินาศภัยมีต้นทุนในการประกอบธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

3.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมประกันภัย

การศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมประกันภัยไทยในปัจจุบันจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ โดยสรุปประเด็นดังนี้

1) ปัจจัยด้านการเมือง (Political) เช่น นโยบายของรัฐ ความร่วมมือระหว่างประเทศ นโยบายภาษี และข้อจำกัดทางการค้า นโยบาย Thailand 4.0 สถานการณ์การเมืองภายในประเทศ ซึ่งจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่มั่นคงของประเทศไทยและความไม่แน่นอนด้านแนวนโยบายเศรษฐกิจ ทำให้กระทบต่อความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการตัดสินใจประกอบธุรกิจ ในไทย และการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมประกันภัยด้วย อันเป็นผลให้เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะชะลอตัว

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economics) เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัว สงครามการค้า (Trade War) รายได้ของผู้บริโภค (คนในประเทศ) ที่ลดลง อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นระยะเวลายาว อัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการลงทุนลดลงตาม ในขณะที่ต้นทุนการดำเนินงานสูงขึ้น เช่น ค่าแรง ค่าวัตถุดิบ เป็นต้น

3) ปัจจัยด้านสังคม (Social) เช่น โครงสร้างประชากร พฤติกรรมของผู้บริโภค การดำรงชีวิต (Lifestyle) ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการประกันภัยไทย รวมไปถึงแนวโน้มของประชากร เช่น อัตราการเติบโตของประชากร การกระจายอายุ การกระจายรายได้ ซึ่งธุรกิจประกันภัยจะต้อง

มีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่กระบวนการขายและออกผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) การเกิดขึ้นของเทคโนโลยีใหม่จะส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในการดำเนินธุรกิจประกันภัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงและความปลอดภัยทางไซเบอร์หรือด้านเทคโนโลยีด้วยเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ การจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณมหาศาล (Big Data) ด้วยการใช้เทคโนโลยีได้กลายเป็นกลยุทธ์สำคัญของธุรกิจประกันภัยในการลดต้นทุนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถตอบสนองและเข้าถึงลูกค้าและยังสามารถนำผลการพัฒนาการกำกับดูแลให้มีความรวดเร็วและเหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าเงินงานทางธุรกิจ และความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายและเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยที่มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

๖) ปัจจัยด้านกฎระเบียบและการกำกับดูแล (Legal) ทำให้บริษัทประกันภัยมีต้นทุนการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นและความเข้มงวดที่มากขึ้นในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและการตรวจสอบ เช่น ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน นโยบายหรือข้อกำหนดของรัฐบาล กฎหมายที่เกี่ยวกับการเสนอขาย การออกแบบผลิตภัณฑ์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy Law) กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎกติกากที่เกี่ยวข้อง

๗) ปัจจัยด้านข้อมูล (Big Data) ที่ไม่ใช่เพียงแค่ปริมาณข้อมูลที่มีจำนวนมากขึ้น หากแต่เป็นการจัดการกับข้อมูลที่จัดเก็บมาจากหลายแหล่งข้อมูล

มีโครงสร้างที่แตกต่างกัน รวมถึงข้อมูลที่มีความซับซ้อน การจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยในการเปลี่ยนข้อมูลเป็นสารสนเทศ (information) และความรู้ (knowledge) ทำให้สามารถนำองค์ความรู้มาปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปแบบของกลยุทธ์และแผนงานสำหรับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาการดำเนินงานและต้นทุนของบริษัท ช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และข้อเสนอแนะที่ดี ทำให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จนสามารถทำให้การดำเนินธุรกิจบรรลุผลได้ดี

นอกจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประกันภัยข้างต้นแล้ว แนวทางการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยแบบเชิงหลักการ (Principle based) ซึ่งเป็นแนวทางการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล และสำนักงาน คปภ. ได้นำมาใช้เป็นทิศทางการพัฒนากฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การกำกับมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะ ขนาด และความซับซ้อนของธุรกิจประกันภัย ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละบริษัท และแต่ละกิจกรรมการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนของธุรกิจ อันเกิดจากการกำกับดูแลที่เกินจำเป็น โดยเฉพาะสำหรับบริษัทขนาดเล็กที่มีการดำเนินธุรกิจที่ไม่ซับซ้อน แต่ในขณะเดียวกันก็มีการกำกับดูแลที่เหมาะสมสำหรับบริษัทที่มีความซับซ้อนหรือมีความเสี่ยงสูงกว่าบริษัท โดยทั่วไป

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมประกันภัยไทยมีพัฒนาการที่ดีมาโดยตลอด โดยในปี 2561 ประเทศไทยมี Insurance Penetration ratio และเบี้ยประกันภัยรับตรงอยู่ในอันดับที่ 2 ของภูมิภาคอาเซียน⁵ ซึ่งยังมีโอกาสในการขยายตัวได้อีกทั้งในแง่การสร้างรายได้ ลดรายจ่าย และประกันความเสี่ยงให้ภาครัฐ

⁵ ที่มา Swiss Re, Sigma No.3/2019 and AIC 2018 ASEAN Insurance Statistical Report

หน้าว่าง

บทที่ 4

ความท้าทายของอุตสาหกรรมประกันภัยไทย

จากสถานการณ์ความผันผวนทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในเชิงประชากรศาสตร์สังคม กฎหมาย และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งโอกาส และความท้าทายของทั้งภาครัฐและเอกชนในการปรับตัวและพัฒนาไปสู่การเติบโต อย่างยั่งยืน สำหรับภาคอุตสาหกรรมประกันภัยซึ่งมีบทบาทต่อประเทศไทย ทั้งในด้านการเป็นกลไกเชิงเศรษฐกิจ การให้หลักประกันความมั่นคงต่อคุณภาพ ชีวิตและทรัพย์สิน และการเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงของภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนการเป็นเครื่องมือสำคัญอันหนึ่งในการช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคมก็จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาไปสู่ New Normal รูปแบบใหม่ โดยสรุป ความท้าทายที่สำคัญได้ดังนี้

4.1 สภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ (Low interest rate) และความผันผวนทางเศรษฐกิจ

จากสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจในประเทศที่ชะลอตัว ความผันผวนของเงินทุนจากต่างประเทศ (Fund flow) กอปรกับเหตุการณ์ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อปีกระยะหนึ่ง และธนาคารกลางทั่วโลกต่างพากันปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะพยุงเศรษฐกิจและเสริมสภาพคล่องให้กับระบบ รวมถึงตลาดตราสารหนี้ และตราสารทุนซึ่งมีความผันผวนสูง และมีแนวโน้มขาลง จึงส่งผลกระทบต่อมูลค่า และผลตอบแทนของเงินลงทุนของธุรกิจประกันชีวิตและประกันวินาศภัย

นอกจากนี้ แนวโน้มของภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำที่คาดว่าจะคงอยู่ เป็นระยะเวลานานยิ่งขึ้น (Low for longer) ย่อมส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัย โดยเฉพาะธุรกิจประกันชีวิตที่ต้องบริหารจัดการการลงทุนให้สอดคล้องกับภาระผูกพัน ตามกรมธรรม์ประกันชีวิต และมีความเสี่ยงที่อาจไม่สามารถนำเงินไปลงทุนให้ได้ ผลตอบแทนที่เพียงพอตามที่ได้การันตีไว้กับผู้เอาประกันภัยได้ เนื่องจากกรมธรรม์

ประกันชีวิตที่มีผลบังคับในปัจจุบันหรือแม้แต่กรมธรรม์ประกันชีวิตรายใหม่ (New business) นั้นส่วนใหญ่เป็นกรมธรรม์ที่การันตีผลตอบแทนซึ่งเป็นไปตามความต้องการของตลาด อีกทั้งระยะเวลาความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันชีวิตมักจะยาวกว่าระยะเวลาครบกำหนดของสินทรัพย์ลงทุน (Asset and Liability Mismatch) ที่ในภาวะอัตราดอกเบี้ยลดลงจะทำให้สินทรัพย์ลงทุนโดยเฉพาะตราสารหนี้ที่เป็นสินทรัพย์ลงทุนหลักของธุรกิจประกันชีวิตมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น แต่เป็นการเพิ่มในระดับที่น้อยกว่ามูลค่าสำรองประกันชีวิตที่เพิ่มขึ้น และส่งผลให้ความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจประกันชีวิตจะลดลงตามไปด้วย ดังนั้น สภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำและความผันผวนทางเศรษฐกิจ จึงเป็นความท้าทายสำคัญต่อธุรกิจประกันภัยในการขยายธุรกิจและลงทุนเพื่อแสวงหาผลตอบแทน รวมถึงการปรับตัวด้านผลิตภัณฑ์ประกันภัยให้สอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารความเสี่ยงและความต้องการของผู้บริโภค

แผนภูมิที่ 1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยนโยบายย้อนหลัง 10 ปี

4.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาดอุบัติใหม่

ภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate change) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด โดยความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ถือเป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์ สภาพแวดล้อม และระบบเศรษฐกิจ โดยที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ มหันตภัยจากธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนจนระบบเศรษฐกิจ สำหรับอุตสาหกรรมประกันภัยนั้น ถือเป็นภาคส่วนสำคัญ ที่ให้บริการในการบริหารความเสี่ยงจากเหตุการณ์ดังกล่าว โดยธุรกิจประกันภัย มีความเสี่ยงจากการรับประกันภัย โดยเฉพาะมหันตภัยทางธรรมชาติที่มีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น ทั้งต่อทรัพย์สิน ร่างกาย และชีวิต อันส่งผลต่อเนื่องไปถึง เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน ธุรกิจประกันภัยจึงเผชิญกับความท้าทาย ในการประเมินความเสี่ยงจากการรับประกันภัยอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ การประกันภัยแล้ง การประกันอุทกภัย เป็นต้น นอกจากนี้ภัยธรรมชาติและภัยอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแล้ว โรคระบาดอุบัติใหม่ยังถือเป็นความเสี่ยงใหม่ (Emerging Risk) ที่สำคัญที่ภาครัฐและเอกชนควรตระหนักและมีมาตรการในการรองรับและปรับตัว ตัวอย่างเช่น การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมในหลายด้าน ซึ่งภัยต่าง ๆ ข้างต้นนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งการรับประกันภัยดังกล่าวจะต้องพึงพิง การกระจายความเสี่ยง การเอาประกันภัยต่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการ ความเสี่ยงและการโอนความเสี่ยงแบบใหม่ รวมไปถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็น เครื่องมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงและการรับประกันภัยด้วย

4.3 การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทและความสำคัญต่อพฤติกรรม การใช้ชีวิตของคนไทยค่อนข้างมาก สำหรับการประกันภัยนั้น International Association

of Insurance Supervisors (IAIS) ระบุว่า การประกันภัยกำลังเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ซึ่ง IAIS ทำการสำรวจกลุ่มผู้เอาประกันภัย พบว่า ร้อยละ 85 ต้องการให้บริษัทประกันภัยเสนอข้อมูลเชิงลึกและปัจจัยที่ทำให้เบี้ยประกันภัยลดลง และผู้เอาประกันภัยมองว่าช่องทางออนไลน์ทำให้ง่ายต่อการทำธุรกรรมที่ต่อเนื่องกับบริษัทประกันภัย เช่น การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล และการยกเลิกกรมธรรม์ เป็นต้น นอกจากนี้ ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) พบว่าผู้บริโภคมีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่มีความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลจากการติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีจำนวนกรมธรรม์ ณ เดือนกรกฎาคม 2563 จำนวน 9.06 ล้านกรมธรรม์ มูลค่าเบี้ยประกันภัยประมาณ 4,022 ล้านบาท และส่วนใหญ่เป็นการซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ โดยหากพิจารณาบริษัทประกันวินาศภัย 5 อันดับแรกที่มียอดการขายประกันภัยโควิดสูงสุด พบว่าเป็นการขายผ่านช่องทางออนไลน์สูงถึง ร้อยละ 51 ซึ่งเป็นสัญญาณถึงความสนใจที่จะใช้บริการประกันภัยผ่านช่องทางออนไลน์ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมธุรกิจประกันภัยไทย และทิศทางการเติบโตจากการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีประกันภัย เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสากลแล้ว มีข้อสังเกตว่า (1) ธุรกิจประกันภัยมีความสามารถในการทำกำไรลดลง โดยมีต้นทุนในการเสนอขายเป็นต้นทุนหลัก (2) การเติบโตด้านเทคโนโลยีประกันภัย (InsurTech) ในประเทศไทยยังค่อนข้างช้าซึ่งอาจไม่เท่าทันความต้องการของผู้บริโภค (3) การ Transform ธุรกิจประกันภัยไปสู่โมเดลเชิงดิจิทัล ยังเป็นไปด้วยความล่าช้าจากมูลค่าเงินลงทุน และ Legacy จากการดำเนินธุรกิจเดิม รวมถึงความขัดแย้งช่องทางการขาย (Conflict of Channel) (4) ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในต่างประเทศ เริ่มมีการเร่งการเติบโตของ InsurTech โดยมาตรการหนึ่งที่มีการนำมาใช้ คือการให้ใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันภัยแบบดิจิทัล (5) ในอนาคต การประกันภัยอาจมีการทำประกันภัยข้ามพรมแดน (Cross border) มากยิ่งขึ้นจากการเติบโตด้าน E-commerce ซึ่งเป็นตัวเร่งให้การประกันภัยในรูปแบบดิจิทัล

มีการเติบโตแบบก้าวกระโดด บริษัทประกันภัยไทยจึงต้องเร่งพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้

ดังนั้น ธุรกิจประกันภัยจึงต้องเร่งปรับตัวและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้เกิดผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ เพื่อตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ในขณะเดียวกัน จะต้องควบคุมความเสี่ยงด้านการปฏิบัติต่อผู้บริโภค (Conduct risk) ซึ่งมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากการให้บริการแบบดั้งเดิมด้วย อาทิเช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเสนอขาย การให้ข้อมูลลูกค้า อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่ลูกค้าหรือผู้เอาประกันภัยจะได้รับข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ไม่ชัดเจน หรือยากที่จะเข้าใจ โดยเฉพาะกรรมธรรม์ที่มีความซับซ้อนและต้องมีการให้คำแนะนำเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ การใช้ อัลกอริทึมซึ่งเป็นการใช้โมเดลและข้อมูลที่จำกัดในการตัดสินใจพิจารณารับประกันภัยและกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่บริษัทประกันภัยจะปฏิเสธการรับประกันภัยหรือคิดอัตราเบี้ยประกันภัยที่สูงเกินกว่า ความเสี่ยงที่แท้จริงของผู้เอาประกันภัยได้ เป็นต้น

4.4 การเข้าสู่สังคมสูงอายุ (Aging Society)

จากการที่ประเทศไทยมีแนวโน้มที่ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นจนเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และในปี พ.ศ. 2580 สัดส่วนประชากรผู้สูงอายุจะสูงขึ้นถึงร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด (ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อธุรกิจบริการทางการแพทย์ ส่งผลให้ค่ายา ค่าเวชภัณฑ์ มีการปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาล ส่งผลต่อระบบบริการสุขภาพของรัฐ เพื่อตอบสนองและคุ้มครองให้ประชาชนทุกคนได้รับความเท่าเทียมในการรักษาพยาบาลและเข้าถึง

การบริการทางการแพทย์ รัฐบาลจึงต้องจัดสรรงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มขึ้นทุกปีตามการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร

ตารางแสดงงบประมาณกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (รวมเงินเดือนผู้ให้บริการหน่วยบริการ)

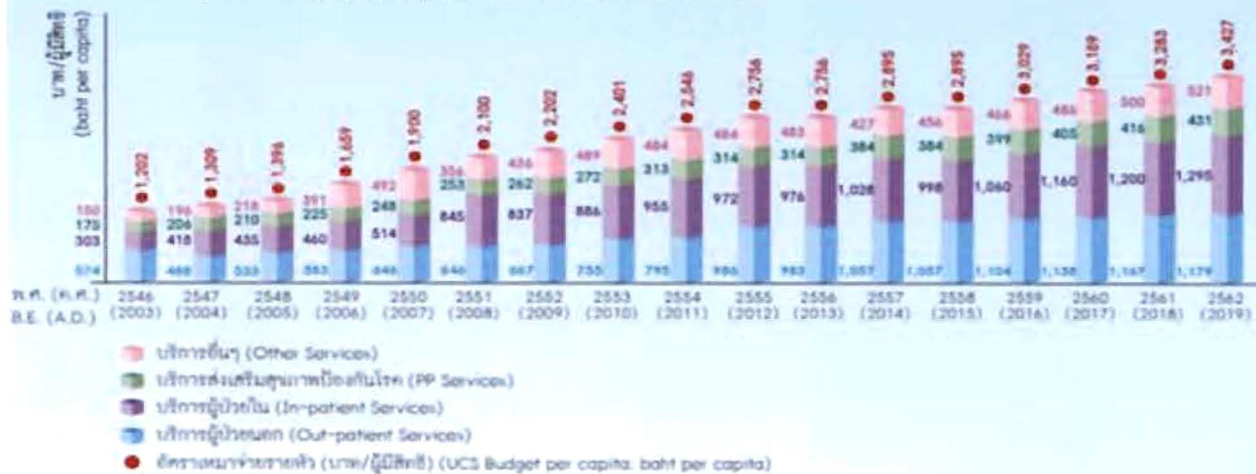
ปี	งบประมาณ (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้นจากปีก่อน
2560	175,560	☐ 3.42%
2562	181,584	☐ 3.43%
2563	190,601	☒ 4.97%
2564	202,704	☐ 6.35%

ที่มา: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)

สำหรับสิทธิรักษาพยาบาลหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะคุ้มครองการบริการรักษาพยาบาลให้กับคนไทยทุกคนที่มีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักที่ไม่มีสิทธิรักษาพยาบาลข้าราชการ สิทธิรักษาพยาบาลประกันสังคมหรือสิทธิของหน่วยงานรัฐอื่น ๆ โดยมีวิธีการจัดสรรค่ารักษาพยาบาลแบบเหมาจ่ายรายหัวตามจำนวนประชากรที่มากขึ้นทะเบียนกับโรงพยาบาล ซึ่งการจัดสรรค่ารักษาพยาบาลแบบเหมาจ่ายรายหัวนั้นได้รวมถึงงบประมาณด้านบุคลากร ค่าใช้จ่ายด้านยาเวชภัณฑ์ ค่าสาธารณูปโภค รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยตลอดจนค่าดำเนินการต่าง ๆ ไปด้วยกัน ทำให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขมีอยู่อย่างจำกัด โรงพยาบาลหลายแห่งอาจต้องประสบปัญหาทางการเงินได้ ซึ่งแนวโน้มอัตราเหมาจ่ายรายหัวเพิ่มขึ้นทุกปีส่งผลให้รัฐต้องตั้งงบประมาณสำหรับหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มขึ้น

อัตราเหมาจ่ายรายหัว จำนวนตามประเภทบริการ ปีงบประมาณ 2546-2562 (UCS Budget per capita in Fiscal Year 2003-2019)

ที่มา: สำนักงานหลักประกันสุขภาพ

การเข้าสู่สังคมสูงอายุนั้น ถือเป็นโอกาสสำคัญของธุรกิจประกันภัยที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนผ่านทางผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่เป็นเครื่องมือการออม การลงทุน และการรักษาพยาบาล เพื่อรองรับวัยเกษียณ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่สำคัญต่อธุรกิจประกันภัยในการตอบโจทย์นี้ได้คือบริษัทประกันภัยต้องสามารถบริหารความเสี่ยงจากการให้ความคุ้มครองและ/หรือการการันตีผลตอบแทนระยะยาว กล่าวคือ ธรรมเนียมประกันชีวิตทั้งแบบสะสมทรัพย์และแบบบำนาญนั้น นอกจากจะให้ความคุ้มครองกรณีเสียชีวิตแล้วยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่การันตีผลตอบแทนให้กับผู้เอาประกันภัย ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้บริษัทประกันภัยต้องมีต้นทุนในการแบกรับความเสี่ยงจากการลงทุนภายใต้สถานะเศรษฐกิจที่มีความผันผวนมากขึ้น และนอกจากการบริหารจัดการผลตอบแทนการลงทุนแล้ว ต้นทุนการประกันภัยที่เพิ่มสูงขึ้นจากค่ารักษาพยาบาล การให้ความคุ้มครองสุขภาพระยะยาว และการให้บริการอื่น (Value Chain) ที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งก่อนและหลังวัยเกษียณก็เป็นความท้าทายของธุรกิจประกันภัยในการตอบสนองผู้บริโภคและรักษาเสถียรภาพความมั่นคงของธุรกิจให้ยั่งยืน รวมถึงความมั่นคงและยั่งยืนของระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ ปัญหาการเงินการคลังด้านสุขภาพและภาวะภาครัฐอีกด้วย

4.5 การพึ่งพาบริษัทประกันภัยต่อต่างประเทศ

การประกันภัยต่อเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายโอนความเสี่ยงจากการรับประกันภัยของธุรกิจประกันภัยโดยเฉพาะการประกันภัยวินาศภัยที่ต้องพึ่งพาการประกันภัยต่อการรับประกันภัยที่มีมูลค่าสูง หรือภัยที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือภัยที่มีโอกาสที่จะเกิดค่าสินไหมทดแทนขนาดใหญ่ เช่น การประกันภัยทรัพย์สินในอุตสาหกรรมการผลิต ปีโตรเคมี การบิน และการประกันภัยความเสียหายจากภัยธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งบริษัทประกันภัยต้องมีการกระจายความเสี่ยงและโอนความเสี่ยงไปยังบริษัทประกันภัยต่อทั้งในไทย

และต่างประเทศ ทั้งนี้ จากการศึกษาข้อมูลสัดส่วนการส่งเบี้ยประกันภัยต่อไปยังต่างประเทศของบริษัทประกันวินาศภัยไทย พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เนื่องจากศักยภาพการรับประกันภัยในประเทศของไทยยังมีค่อนข้างจำกัด จากขนาดและการกระจายของภัยที่รับประกันภัยในประเทศที่ไม่มากพอ โดยเฉพาะภัยที่อาจเกิดค่าสินไหมทดแทนขนาดใหญ่ ประกอบกับเงินทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงที่จำกัด ทำให้ธุรกิจประกันภัยไทยต้องพึ่งพาการรับประกันภัยต่อไปยังต่างประเทศค่อนข้างมาก ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการโอนความเสี่ยงจากการรับประกันภัยไปยังต่างประเทศ แต่ก็ยังมีความเสี่ยงที่บริษัทรับประกันภัยต่อจะผิดสัญญาหรือไม่สามารถชำระค่าสินไหมทดแทนจากการรับประกันภัยต่อ (Reinsurance Recovery) ได้ตามกำหนด ก็จะเกิดความเสียหายต่อบริษัทประกันภัยจนไปถึงผู้เอาประกันภัยได้ โดยเฉพาะหากบริษัทประกันภัยต่อนั้นไม่ได้จัดตั้งอยู่ภายในประเทศไทยจึงไม่อยู่ภายใต้กฎหมายและการกำกับดูแลของสำนักงาน คปภ. นอกจากนี้ การส่งเบี้ยประกันภัยต่อไปยังต่างประเทศที่เกินจำเป็นหรือเนื่องจากศักยภาพการเก็บภัยไว้ในประเทศมีอย่างจำกัดเกินไป ก็จะทำให้ประเทศไทยสูญเสียโอกาสที่บริษัทประกันภัยไทยจะนำเบี้ยประกันภัยดังกล่าวไปลงทุนเพื่อหมุนเวียนในเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

4.6 ความรอบรู้ด้านประกันภัย (Insurance Literacy) ยังอยู่ในระดับต่ำ

อัตราจำนวนกรมธรรม์ประกันภัยต่อจำนวนประชากร (Density rate) ของประเทศไทย ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาแล้ว อย่างเกาหลีใต้ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น ที่ประชากรหนึ่งคนถือกรมธรรม์ประกันชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่กว่าคนละ 100 ถึง 300 ฉบับ ในขณะที่ประชากรไทยถือกรมธรรม์ประกันชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่คนละ 40 ฉบับ และจากการวิเคราะห์ของศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ ธนาคารไทยพาณิชย์ (SCBEIC) พบว่าครัวเรือนไทยที่มีรายจ่ายทางด้านประกันชีวิตมีเพียงร้อยละ 8.96 ของครัวเรือนทั้งหมดเท่านั้น หรือก็คือครัวเรือนที่ยังไม่ซื้ออีกมากถึงกว่า 9 ใน 10 แม้กระทั่งกลุ่มที่มีลักษณะที่บ่งชี้แนวโน้มในการ

ซื้อสูงก็ยังมีสัดส่วนการมีรายจ่ายประกันชีวิตไม่ถึงครึ่งหนึ่ง ซึ่งสะท้อนว่ายังมีคนไทยจำนวนมากที่ไม่ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการทำประกันภัยหรือยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการประกันภัยอย่างเต็มที่ ความรอบรู้ด้านประกันภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการประกันภัยและสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนทางการเงินและการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตและทรัพย์สินตลอดทุกช่วงอายุไปจนถึงวัยหลังเกษียณ

4.7 การเข้าถึงการประกันไมโครอินซัวรันส์ (Microinsurance) ยังคงค่อนข้างจำกัด

การประกันภัยรายย่อย หรือไมโครอินซัวรันส์ เป็นผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่ออกแบบสำหรับผู้มีรายได้น้อย ที่ไม่สามารถเข้าถึงการประกันภัยแบบดั้งเดิมที่ให้ความคุ้มครองสูง เงื่อนไขซับซ้อน หรือมีเบี้ยประกันภัยที่ค่อนข้างสูง ไมโครอินซัวรันส์จึงเป็นโอกาสให้คนกลุ่มผู้มีรายได้น้อย (รากหญ้า) ได้เข้าถึงการประกันภัยมากขึ้น และเป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงช่วยสร้างหลักประกันให้กับชีวิตและทรัพย์สิน อาทิ การคุ้มครองความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับชีวิต อุบัติเหตุ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยนั้น สำนักงาน คปภ. ได้ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนารวมถึงมอบกรมธรรม์ไมโครอินซัวรันส์ให้กับกลุ่มรากหญ้า โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรและผู้มีรายได้น้อยอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหลักการที่สำคัญของไมโครอินซัวรันส์ คือ ต้องมีเบี้ยประกันภัยที่ต่ำ เข้าถึงได้ง่าย และเงื่อนไขไม่ซับซ้อน ดังนั้น การควบคุมต้นทุนการรับประกันภัย การมีกลุ่มผู้เอาประกันภัยที่มากเพียงพอ และการกระจายผลิตภัณฑ์ (distribution) สู่รากหญ้าจะต้องมีประสิทธิภาพ รวมถึงการหาพันธมิตรที่มีช่องทางในการเข้าถึงฐานลูกค้ากลุ่มเป้าหมายด้วยต้นทุนที่ต่ำก็เป็นความท้าทายที่สำคัญของการเติบโตของไมโครอินซัวรันส์ด้วย

กล่าวโดยสรุปธุรกิจประกันภัยในอนาคตเผชิญทั้งความท้าทายและโอกาสของที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ (Low interest rate) และความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และโรคระบาดอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมผู้บริโภคและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัจจัยต่าง ๆ ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประกันภัยของไทย ดังนั้น ในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานกำกับดูแลจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้ก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ การพัฒนาอุตสาหกรรมประกันภัย

จากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ทั้งจากภายในประเทศไทย และต่างประเทศ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมประกันภัยไทย ทั้งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวและอัตราดอกเบี้ยต่ำ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่มีความรุนแรงมากขึ้น รวมไปถึงความต้องการและความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ๆ ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนจึงต้องเร่งพัฒนา ต่อยอด และปรับปรุงบริบทการประกันภัยให้รัดกุมและเป็นโอกาสในการผลักดันส่งเสริมให้อุตสาหกรรมประกันภัยเพิ่มบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์การพัฒนาอุตสาหกรรมประกันภัย ดังต่อไปนี้

5.1 ผลักดันการบูรณาการเชิงนโยบายของภาครัฐในด้านการบริหารความเสี่ยงของภาคเกษตรกรรมผ่านระบบประกันภัย

5.1.1 การส่งเสริมและผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยพืชผล

ภาคเกษตรกรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ที่ผ่านมารัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และกองทุนต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและเยียวยาให้กับภาคเกษตรกรรม ซึ่งการประกันภัยพืชผลเป็นแนวทางหนึ่งที่รัฐใช้ในการบริหารความเสี่ยงและลดภาระของภาครัฐในการเยียวยา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการกำหนดแนวนโยบายและการกำหนดโครงการช่วยเหลือเกษตรกรผ่านการประกันภัย จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและงบประมาณสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากภาครัฐ ดังนั้น การกระจายบทบาท อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน ให้ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบัน ถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อกระบวนการ

ทำงานที่ต่อเนื่องและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อภาคเกษตรกรรม เนื่องจากแต่ละหน่วยงานอาจมีนโยบายที่แตกต่างกัน การบริหารจัดการการประกันภัยพืชผลจึงมีมุมมองที่แตกต่างกันไปด้วย ทำให้การพัฒนาการประกันภัยพืชผลมีข้อจำกัดหรือต้องใช้เวลาและการบูรณาการในทุกครั้งที่จัดทำแต่ละโครงการ และอาจทำให้การดำเนินโครงการขาดความต่อเนื่องได้ ดังนั้น การผลักดันให้มีการบูรณาการนโยบายการประกันภัยพืชผลร่วมกัน ให้ทุกหน่วยงานมีนโยบายการประกันภัยพืชผลที่เป็นหนึ่งเดียว มีกระบวนการการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การรับประกันภัย การรับประกันภัยต่อ การจ่ายค่าสินไหมทดแทน ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อันจะอำนวยความสะดวกในการใช้ประกันภัยพืชผลเพื่อเป็นเครื่องมือบริหารความเสี่ยงให้แก่ภาครัฐและเกษตรกรมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และยั่งยืน

5.1.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัยพืชผลและปศุสัตว์ให้ครอบคลุมภาคเกษตรกรรมหลักของประเทศ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมประกันภัยได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับการประกันภัยพืชผลและปศุสัตว์อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย โคนม เป็นต้น โดยโครงการประกันภัยพืชผลที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ การประกันข้าวนาปี ซึ่งได้ริเริ่มตั้งแต่ปี 2554 ซึ่งเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างกระทรวงการคลัง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงาน คปภ. และสมาคมประกันวินาศภัยไทย โดยอัตราพื้นที่ทำประกันภัยต่อพื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศได้มีการเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากจากร้อยละ 1.69 ในปี 2554 เพิ่มเป็นร้อยละ 53.77 ในปี 2562 คู่แข่งของความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และภัยจากศัตรูพืช หรือโรคระบาด โดยอัตราเบี้ยประกันภัยต่อไร่ได้มีการปรับลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกันจากการที่สามารถขยายพื้นที่การประกันภัยได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ โครงการประกันข้าวนาปีได้รับการสนับสนุนค่าเบี้ยประกันภัยจากรัฐบาลและ ธ.ก.ส. รวมถึงมีทางเลือกให้เกษตรกรสามารถซื้อประกันภัยเองโดยสมัครใจได้ด้วย โดยวิวัฒนาการของการประกันข้าวนาปีมีรายละเอียดตามตารางด้านล่าง

ปี พ.ศ.	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
1. พื้นที่เกาะปลูกทั่วประเทศ (ไร่)	62,696,040	64,990,047	61,955,301	63,211,788	49,481,505	56,505,471	56,659,833	53,863,069	56,598,530
2. พื้นที่ทำประกันภัยทั่วประเทศ (ไร่)	1,059,131.0	872,440	120	830,696	1,512,072	27,176,735	26,117,855	27,600,570	30,434,641
3. อัตราการเข้าถึงประกันภัย (%)	1.69%	1.34%	0.00%	1.31%	3.06%	48.10%	46.10%	51.24%	53.77%

	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
1. เบี้ยประกันภัยรวม (บาท)	136,564,533	104,692,860	43,192,69	334,936,625.00	571,838,216.25	2,286,601,964	2,015,676,101	2,177,103,780	2,184,019,327
2. เบี้ยประกันภัยต่อไร่ (บาท)	129.47		129.47 - 510.39 บาท/ไร่	124.12 - 483.64 บาท/ไร่		108	97.37	97.37	92.02
(รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)			ตามพื้นที่เสี่ยงภัย 5 โยชน์						
3. ค่าสินไหมทดแทน	760,546,825.27	256,638,005	31,108	128,074,588.78	152,786,859.90	812,571,623	2,087,879,797	1,742,459,224	4,813,612,827
4. ประเภทภัยที่คุ้มครอง	6 ประเภท: อุทกภัย ฝนทิ้งช่วง ลมพายุหรือได้ลม อากาศหนาว ลูกเห็บ ไฟไหม้		7 ประเภท: อุทกภัยภัยแล้งหรือฝนทิ้งช่วง ลมพายุหรือได้ลม อากาศหนาว ลูกเห็บ ไฟไหม้ ศัตรูพืชหรือโรคระบาด						
5. ค่าสินไหมทดแทนต่อไร่	60 วันแรก จ่าย 606 บาท/ไร่		จากเขยอ๊ากา 1,111 บาท/ไร่					ชดเชยอัตรา 1,260 บาท/ไร่ ยกเว้น ศัตรูพืชหรือโรคระบาด ชดเชยอัตรา 630 บาท/ไร่	
	ตั้งแต่วันที่ 61 จ่าย 1,400 บาท/ไร่		ยกเว้น ศัตรูพืชหรือโรคระบาด จากเขยอ๊ากา 555 บาท/ไร่						

ที่มา: สมาคมประกันวินาศภัยไทย

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกหลายประเภทที่ยังไม่มีโครงการหรือผลิตภัณฑ์ประกันภัยรองรับอย่างเพียงพอ อาทิ มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น โดยการจะพัฒนาการประกันภัยดังกล่าว จะต้องอาศัยข้อมูลเชิงสถิติ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และนโยบายการสนับสนุนจากภาครัฐและความร่วมมือจากภาคเอกชนในการดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม ด้วยความคุ้มครองที่ครอบคลุม มีจำนวนหน่วยรับประกันภัยที่มากเพียงพอในการกระจายความเสี่ยงและมีการประกันภัยต่อที่เหมาะสม รวมถึงอัตราเบี้ยประกันภัยอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับความเสี่ยงและเกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ เนื่องจากปัจจุบันการประกันภัยข้าวนาปี มีเงื่อนไขการจ่ายค่าสินไหมทดแทนโดยผูกกับการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นข้อจำกัดหนึ่งในการชดเชยความเสียหายที่ถูกต้องแม่นยำให้แก่เกษตรกรที่ได้รับความเสียหาย โดยเฉพาะเกษตรกรที่ประสบความเสียหายที่อยู่นอกเขตภัยพิบัติ ในการนี้ คณะรัฐมนตรี (ครม.) จึงได้มีมติเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563 เห็นชอบในหลักการการดำเนินโครงการประกันภัยข้าวนาปี ปีการผลิต 2563 มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประสานงานกับ ธ.ก.ส. และสมาคมประกันวินาศภัย ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูล ตลอดจนดำเนินการเพื่อให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อบริการการเพิ่มพื้นที่เป้าหมายและรองรับการจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น และมอบหมายให้สมาคมประกันวินาศภัยพิจารณากำหนดรูปแบบการประเมินความเสียหายแก่เกษตรกรที่ได้รับความเสียหายแต่มีได้อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินฯ ร่วมกับ ธ.ก.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาต่อไปและมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงานคปภ.) ปรับปรุงกรมธรรม์ประกันภัยข้าวนาปีรวมทั้งอนุมัติกรมธรรม์และอัตราเบี้ย

ประกันภัย และดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนประชาสัมพันธ์ โครงการปี 2563 ในภาพรวมเชิงรุกร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.2 ยกระดับมาตรฐานการประกันสุขภาพและการออมผ่านระบบประกันภัยให้สอดคล้องกับสังคมสูงอายุและเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณภาครัฐ

5.2.1 ส่งเสริมและผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกันสุขภาพภาคสมัครใจ

ปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศที่มีสัดส่วนโครงสร้างผู้สูงอายุมากขึ้นและการประกันสุขภาพเป็นหลักประกันที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเป็นเครื่องมือในการบริหารงบประมาณของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล ซึ่งถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีระบบการประกันสุขภาพภาคบังคับซึ่งครอบคลุมถึงประชาชนไทยอย่างถ้วนหน้าแล้ว แต่ความต้องการการประกันสุขภาพภาคสมัครใจก็ยังมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากการเติบโตของเบี้ยประกันสุขภาพ อาทิการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชน ค่ายาบางรายการ การดูแลระยะยาว (Long-term care) เป็นต้น ซึ่งยังเป็นที่ต้องการของประชาชนหลายกลุ่ม ดังนั้นการประกันสุขภาพภาคสมัครใจจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยเติมเต็มความต้องการ และเป็นหลักประกันด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลระยะยาวในสังคมสูงอายุ อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ธุรกิจประกันชีวิตและธุรกิจประกันวินาศภัยมีการขายประกันสุขภาพ ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต และกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย ตามลำดับ และด้วยข้อกำหนดและแนวปฏิบัติที่มีความแตกต่างกันทำให้ข้อกำหนด เงื่อนไข และกระบวนการของการประกันสุขภาพบางประการของบริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัยมีความแตกต่างกันตามไปด้วย อาทิ บริษัทประกันชีวิตสามารถรับประกันสุขภาพได้เมื่อการประกันสุขภาพนั้น

เป็นสัญญาแนบท้ายกรมธรรม์ประกันชีวิต ในขณะที่บริษัทประกันวินาศภัยสามารถรับประกันสุขภาพเป็นกรมธรรม์เดี่ยวได้ ดังนั้น สำนักงาน คปภ. จึงมีโครงการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสุขภาพเพื่อการประกันภัยเพื่อตอบสนองต่อโครงสร้างประชากรของประเทศที่มีสัดส่วนโครงสร้างผู้สูงอายุมากขึ้น และให้การประกันสุขภาพเข้ามามีส่วนช่วยในการลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและรัฐบาล รวมถึงเป็นการส่งเสริมและยกระดับการประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองในการรักษาพยาบาลอย่างมีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง มีแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันระหว่างธุรกิจประกันชีวิตและธุรกิจประกันวินาศภัย โดยโครงการศึกษานี้จะครอบคลุมถึงการศึกษาค้นคว้าข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันสุขภาพในประเทศไทยและในต่างประเทศ รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันสุขภาพภาคสมัครใจที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย และมีมาตรฐานอยู่บนบรรทัดฐานเดียวกันทั้งด้านความคุ้มครองและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย และการปฏิบัติต่อผู้บริโภคอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5.2.2 ส่งเสริมให้ระบบการประกันภัยมีการให้บริการการประกันสุขภาพอย่างครบวงจร

จากแนวโน้มการเข้าสู่สังคมสูงอายุ และการที่คนหันมาใส่ใจดูแลรักษาสุขภาพมากขึ้น รวมถึงแนวคิดของผู้บริโภคที่เห็นความสำคัญ “การป้องกันดีกว่าการรักษา” ซึ่งส่งอิทธิพลต่อการประกันสุขภาพ ทั้งในด้านความต้องการประกันสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้น และในด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ประกันสุขภาพที่มุ่งไปสู่ความคุ้มครองระยะยาวและจูงใจให้ผู้เอาประกันภัยดูแลสุขภาพ นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายสำหรับค่ารักษาพยาบาลและงบประมาณภาครัฐ อาทิ ค่ารักษาพยาบาลข้าราชการ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การใช้ระบบประกันภัยเข้ามารองรับค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางสุขภาพได้มากขึ้น และสามารถได้รับการคุ้มครอง

ที่หลากหลายและมากกว่าที่ได้รับจากสวัสดิการภาครัฐ อาทิ สิทธิการรักษาพยาบาลที่ไม่ได้รับภายใต้สวัสดิการข้าราชการและสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เป็นต้น ดังนั้น การประกันสุขภาพจึงควรพัฒนาเป็นการให้บริการอย่างครบวงจร ตั้งแต่การป้องกันดูแลสุขภาพจนถึงการรักษาพยาบาล ได้แก่

1) การพัฒนาการมธรรม์ประกันสุขภาพ ให้ตอบสนองความต้องการ ความคุ้มครองแบบระยะยาว ผลิตรหัสประกันสุขภาพประเภทเสริมซึ่งมีเงื่อนไขใจให้ผู้เอาประกันภัยใส่ใจสุขภาพ รวมถึงผลิตรหัสประกันสุขภาพที่คุ้มครองโรคที่มีความเสี่ยงสูง ภายใต้การบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม โดยเน้นการพัฒนาข้อมูลและ Data Analytic เพื่อให้ธุรกิจประกันภัยสามารถพัฒนาผลิตรหัสที่ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวได้

2) ส่งเสริมการให้บริการด้านสุขภาพ เช่น การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ การเสนอโปรแกรมการประกันภัยที่ส่งเสริมให้ลูกค้ารักษาสุขภาพ (Preventive health program) การให้บริการการประกันสุขภาพที่ยอมรับรูปแบบ Telemedicine⁶ เป็นต้น

3) ส่งเสริมให้ธุรกิจประกันภัยมีการลงทุนในธุรกิจด้านสุขภาพ และธุรกิจผู้สูงอายุ อาทิ ศูนย์ดูแลและฟื้นฟูผู้สูงอายุ (Nursing home) โรงพยาบาลสถานบริการ Fitness เป็นต้น

5.2.3 ส่งเสริมผลิตรหัสประกันชีวิตและไมโครอินซัวรันส์เพื่อการออมสำหรับวัยเกษียณ

จากการที่ประเทศไทยมีแนวโน้มที่ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นจนเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจึงต้องส่งเสริม

⁶ ราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติศัพท์คำว่า "Telemedicine" คือ โทรเวชกรรม ซึ่งหมายถึงการให้บริการทางการแพทย์รูปแบบหนึ่ง โดยนำเทคโนโลยีสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ โดยผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องเดินทางมารักษาที่โรงพยาบาล เพียงเดินทางมาที่สถานีอนามัยใกล้บ้านทั้งแพทย์และผู้ป่วยเองสามารถเห็นหน้า พบปะ สนทนาและสื่อสารกันโดยผ่านทางจอคอมพิวเตอร์ โดยมีเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยเป็นผู้ประสานงานให้เกิดการติดต่อสื่อสารกัน ซึ่งจะคล้ายกับการใช้งานการรักษาผ่านระบบ Video conference

วินัยการออมและเครื่องมือในการออมให้แก่ประชาชนอย่างเร่งด่วน ซึ่งผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตถือเป็นเครื่องมือการออมที่มีประสิทธิภาพอันหนึ่งที่ประชาชนสามารถใช้ในการเริ่มออมตั้งแต่เด็กและวัยทำงาน เพื่อเป็นการคุ้มครองกรณีเสียชีวิตและเป็นเงินออมสำหรับวัยเกษียณ รวมถึงผู้มีรายได้น้อย อาทิ พ่อค้าแม่ค้า และครู ทำให้ประชาชนสามารถมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอในวัยเกษียณได้โดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณภาครัฐ โดยผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตแบบบำนาญจะสามารถตอบโจทย์การออมสำหรับวัยเกษียณได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ออประกันภัยจะนำส่งเบี้ยประกันชีวิตเป็นรายงวดในช่วงวัยทำงาน และจะได้รับการการันตีการจ่ายเงินรายงวด (รายเดือนหรือรายปี) ให้ช่วงหลังเกษียณอายุไปจนตลอดชีพ หรือตามอายุที่กำหนดตามความต้องการของผู้ออประกันภัย

นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ก็เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งให้กับประชาชนในการสร้างวินัยทางการเงินโดยการออมเงินเพื่อได้รับเงินคืนพร้อมผลตอบแทนกรณีไม่เสียชีวิต หรือเป็นเครื่องมือหนึ่งในการนำเงินไปลงทุนเพื่อหาผลตอบแทนผ่านผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตควบการลงทุน โดยแนวทางการส่งเสริมควรเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำกับดูแลให้ผลิตภัณฑ์ประกันชีวิตมีความยืดหยุ่น อาทิ รูปแบบการจ่ายเบี้ยประกันภัย การจ่ายเงินรายงวด เงื่อนไขความคุ้มครอง การเวนคืนกรมธรรม์ การคำนวณอัตราเบี้ยประกันภัย ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและภายใต้การบริหารความเสี่ยงที่ดี เพื่อให้บริษัทประกันชีวิตมีความมั่นคงสามารถชำระภาระผูกพันระยะยาวให้กับผู้ออประกันภัย/ผู้รับประโยชน์ได้

5.3 สนับสนุนการลงทุนที่มีความหลากหลายและกระจายความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของธุรกิจประกันภัยไทย และตอบสนองต่อภาวะเศรษฐกิจ สำนักงาน คปภ. ได้มีการปรับปรุงเกณฑ์การลงทุนของบริษัทประกันภัย เปิดโอกาสให้สามารถมีการลงทุนที่หลากหลาย

สอดคล้องกับลักษณะความเสี่ยงและภาวะผูกพันที่มีต่อผู้เอาประกันภัย ซึ่งหากบริษัทมีการลงทุนเต็มพิกัด จะส่งผลให้สามารถเพิ่มเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจไทยไม่ต่ำกว่า 1.33 ล้านล้านบาท อันจะเกิดประโยชน์ต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ เกิดการจ้างงาน อาทิ ในกลุ่มธุรกิจโครงสร้างพื้นฐาน และอสังหาริมทรัพย์ สาธารณสุข และเทคโนโลยี รวมทั้งประชาชนจะได้ประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ตีมากขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยรวม ลดปัญหาการจัดการของภาครัฐ และทำให้ผู้เอาประกันภัยได้รับผลประโยชน์จากการประกันภัยที่ตีขึ้น อีกทั้งการเปิดโอกาสให้บริษัทประกันภัยลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้น และเป็นการใช้โอกาสในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ

นอกจากนี้ การพัฒนาประเทศให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการลงทุนพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความเจริญ และสามารถต่อยอดการลงทุน การผลิต และการบริโภคให้กับภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาชน โดยรัฐบาลทุกยุคสมัยก็ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ระบบสาธารณูปโภคโครงข่ายด้านการสื่อสาร ระบบคมนาคมขนส่ง และนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น โดยปัจจุบัน รัฐบาลมีนโยบายที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง อาทิเช่น การพัฒนารถไฟทางคู่ รถไฟความเร็วสูง รถไฟฟ้า การพัฒนาท่าอากาศยาน โครงข่ายถนน และการขับเคลื่อนระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดังกล่าวจะต้องอาศัยเงินลงทุนจำนวนมาก โดยการจัดการแหล่งเงินทุนสามารถทำได้ทั้งจากภาครัฐโดยการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐเองทั้งหมดเอง การลงทุนร่วมกันระหว่างภาครัฐกับเอกชน (Public Private Partnership : PPP) และการลงทุนจากภาคเอกชนทั้งหมด ซึ่งในสองรูปแบบหลังนี้จะช่วยลดภาระงบประมาณและการก่อหนี้สาธารณะ

สำหรับธุรกิจประกันภัยนั้น ถือเป็นนักลงทุนที่สำคัญของประเทศ โดยจากข้อมูล ณ สิ้นปี 2562 ธุรกิจประกันภัยมีสินทรัพย์ลงทุนถึง 4.55 ล้านล้านบาท โดยธุรกิจประกันชีวิตมีการลงทุนใน Property fund / REIT / และ Infrastructure fund เป็นสัดส่วนร้อยละ 1.08 ของสินทรัพย์ลงทุน และธุรกิจประกันวินาศภัยมีการลงทุนในสัดส่วนร้อยละ 4.2 ของสินทรัพย์ลงทุน ดังนั้น การสนับสนุนให้อุตสาหกรรมประกันภัยมีศักยภาพในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศมากขึ้น โดยการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสการลงทุนได้มากขึ้นภายใต้การบริหารความเสี่ยงที่ดีและมีความมั่นคงที่เพียงพอจะเป็นแรงสำคัญอีกด้านหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศให้เติบโตอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และเป็นการช่วยลดภาระของรัฐบาล รวมถึงยังเป็นการเปิดโอกาสการลงทุนของธุรกิจประกันภัยให้สามารถปรับตัวกับสภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

5.4 การปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการเติบโตของเทคโนโลยีประกันภัย (InsurTech)

การมีกฎหมายระเบียบที่สร้างแรงจูงใจและเอื้อให้บริษัทประกันภัยปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบธุรกิจให้เป็นดิจิทัลอินชัวร์จะสามารถเป็นปัจจัยหนึ่งในการลดต้นทุนการประกอบธุรกิจได้ในระยะยาว ซึ่งจะส่งประโยชน์ไปสู่ประชาชนในรูปแบบความคุ้มครองที่ตรงความต้องการ (Customization) และเบี้ยประกันภัยที่ลดลงหรือสอดคล้องกับความเสี่ยงของผู้เอาประกันภัยได้มากขึ้น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการเข้าถึงการประกันภัยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นและซ้ำซ้อน ซึ่งจะช่วยให้บริษัทประกันภัยสามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมและความคาดหวังของผู้บริโภคในยุคดิจิทัลที่ต้องการความง่ายและความสะดวกรวดเร็วได้ดียิ่งขึ้น

5.4.1 ปรับปรุงกฎเกณฑ์เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจสู่ Digital Transformation

พัฒนาและส่งเสริมให้ธุรกิจประกันภัยปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้บริโภคในยุคดิจิทัล ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ การเข้าถึง การให้บริการ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ รวมถึงการเป็นที่ปรึกษาและสร้างแรงจูงใจในการยกระดับคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของประชาชน โดยการผ่อนคลายกฎเกณฑ์การกำกับดูแลเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจดิจิทัล และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารความเสี่ยงและการคุ้มครองผู้บริโภค ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจและความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงกฎเกณฑ์การกำกับและส่งเสริมใน 3 ด้านหลัก ดังนี้

1) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในช่องทางการเสนอขาย และให้บริการ ได้แก่ การเสนอขายและให้บริการแบบ Digital face-to-face การให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ที่สามารถลดขั้นตอน ง่ายและสะดวกปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งจะตอบโจทย์การเข้าถึงลูกค้าที่สะดวกรวดเร็ว ทั้งผ่านสัญญาณเสียง สัญญาณภาพ อีเมล หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ครอบคลุมขั้นตอนตั้งแต่การเสนอขาย กรมธรรม์ การยืนยันการทำประกันภัย การส่งเอกสารเพื่อทำประกันภัย การชำระเบี้ยประกันภัย การรับความคุ้มครองผ่าน SMS และอีเมล และการบริการต่าง ๆ จนไปถึงการชำระค่าสินไหมทดแทน

2) การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน (Value Chain) เช่น การใช้ AI ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ และกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยจากการใช้ Big Data (Risk-based pricing) การพิจารณารับประกันภัย การจัดการสินไหมทดแทน การบริการก่อนและหลังการขายผ่านช่องทางออนไลน์แบบอัตโนมัติ รวมไปถึงการให้คำแนะนำโดยหุ่นยนต์ (Robo advice) เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการยกระดับความถูกต้อง รวดเร็ว และคุณภาพการให้บริการ รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพ การควบคุมความเสี่ยงและต้นทุนในการดำเนินธุรกิจด้วย

3) การสร้างมิติใหม่ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคให้สอดคล้องกับธุรกิจประกันภัยรูปแบบดิจิทัล (Market conduct) เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลจะเปิดรูปแบบใหม่ของธุรกิจประกันภัย ซึ่งสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งคือการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติต่อลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Fair Treatment to customers) ที่ต้องปรับให้เข้ากับยุคดิจิทัลและต้องสร้างความสมดุลระหว่างการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามมา โดยควรศึกษาทำความเข้าใจอย่างละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมเพื่อประเมินและกำหนดแนวทางการป้องกันและควบคุมความเสี่ยง และควรกำหนดมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ (Conduct of business) สำหรับธุรกิจประกันภัยรูปแบบดิจิทัลเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ เนื่องจากธุรกิจประกันภัยมีความเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่าง ๆ อาทิเช่น ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจโทรคมนาคม ดังนั้น หน่วยงานกำกับดูแลต่าง ๆ ควรมีการเชื่อมโยงและกำหนดมาตรฐานการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาธุรกิจดิจิทัลและการเชื่อมโยงระหว่างแต่ละภาคส่วนไม่ติดขัดด้านกฎระเบียบ และมีมาตรฐานการดูแลผู้บริโภคที่เทียบเคียงกัน

5.4.2 การสนับสนุนการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัยแบบดิจิทัลในประเทศไทย

จากความท้าทายด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เข้ามา มีบทบาทในด้านพฤติกรรมของผู้บริโภคและรูปแบบการแข่งขันของธุรกิจ ประกอบกับความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจประกันภัยมีแนวโน้มลดลง และการเติบโตด้านเทคโนโลยีประกันภัย (InsurTech) และการ Transform ธุรกิจไปสู่โมเดลเชิงดิจิทัลในประเทศไทยยังคงค่อนข้างช้า ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ความเหมาะสม และแนวทางการออกใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจประกันภัย

แบบดิจิทัลในประเทศไทย โดยมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการออกใบอนุญาตฯ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านผู้บริโภค/ผู้เอาประกันภัย จะสามารถเข้าถึงประกันภัยได้มากขึ้นและเพิ่มทางเลือกในการใช้การประกันภัย
- 2) ด้านบริษัทประกันภัยที่จะสร้างความสามารถในการแข่งขันลดต้นทุนจากการอาศัยคนกลาง และสร้างโอกาสในการขยายธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3) ด้านธุรกิจประกันภัยและเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและศักยภาพการแข่งขันในธุรกิจแบบ Cross-border ผ่านการใช้ดิจิทัลเชื่อมโยงกับ E-commerce
- 4) ด้านการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย และนโยบายภาครัฐ เป็นการปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อม (ecosystem) โดยส่งสัญญาณให้กับผู้ประกอบการเร่ง Transform ไปสู่ Digital Insurance ปรับสภาพการแข่งขันของตลาดให้ตระหนักถึงการสร้างคุณค่าและความยั่งยืนอย่างแท้จริง และสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยมีความแข็งแกร่งในการแข่งขันกับการเข้ามาสู่ตลาดประกันภัยไทยของต่างประเทศ

5.4.3 ศึกษาโครงสร้างหน่วยงานในการบริหารและบริการข้อมูลด้านการประกันภัย

เนื่องจากการพัฒนาด้านการประกันภัยและการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย จะต้องอาศัยข้อมูลปริมาณมากในการศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยของสำนักงาน คปภ. รวมไปถึงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจประกันภัย อย่างไรก็ตาม ในอดีตที่ผ่านมาศูนย์ข้อมูลด้านการประกันภัยในปัจจุบันยังมีลักษณะค่อนข้างกระจายตัวตามองค์กรต่าง ๆ สำนักงาน คปภ. จึงได้มีนโยบายในการรวมศูนย์คลังข้อมูลด้านการประกันภัย

ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วสำหรับข้อมูลการประกันวินาศภัย และอยู่ระหว่างการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันชีวิตและการฉ้อฉล อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคลังข้อมูลด้านการประกันภัยยังคงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้สำนักงาน คปภ. ทั้งหมด ดังนั้น เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการข้อมูลและการมีองค์การเฉพาะเพื่อดำเนินการกิจดังกล่าว จึงควรมีการศึกษาถึงโครงสร้างของหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่บริหารฐานข้อมูลด้านการประกันภัยที่เหมาะสม โดยมีกฎหมายจัดตั้งเป็นการเฉพาะคล้าย บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (Credit Bureau) อาจดำเนินการโดยการปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ให้มีอำนาจในการจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน คปภ.

5.5 สนับสนุนการบริหารจัดการความเสี่ยงภัยจากภัยพิบัติของประเทศไทย และกลไกในการเพิ่มศักยภาพการรับประกันภัยเพื่อบริหารความเสี่ยงประเทศ

ในสถานการณ์ที่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงไป และโลกต้องเผชิญกับมหันตภัย เช่น น้ำท่วม ลมพายุ คลื่นยักษ์สึนามิ แผ่นดินไหว ที่มีความถี่และความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ การประกันภัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยบริหารความเสี่ยงและสร้างความเข้มแข็งให้กับทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตาม หากให้บริษัทประกันภัย รับประกันภัยโดยที่เบี้ยประกันภัยเป็นไปตามกลไกตลาด เมื่อมีความถี่และความรุนแรงของภัยมากขึ้น จะทำให้บริษัทประกันภัยต้องปรับอัตราเบี้ยประกันภัยสูงขึ้น (เนื่องจากรับความเสี่ยงไว้มากเกินไป ทำให้บริษัทมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น) และส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถบริหารความเสี่ยงด้วยการประกันภัยได้ เนื่องจากมีเบี้ยประกันภัยที่สูงเกินไป ดังนั้น การเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติด้วยการประกันภัยจึงเป็นเรื่องที่มี

ความจำเป็นและภาครัฐต้องเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (บริษัทประกันวินาศภัย) อาทิ

1) สร้างกลไกร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ในสถานการณ์ภัยพิบัติ การควบคุมการสะสมของความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในจำนวนเงินที่สูงที่อาจเกิดจากมหันตภัยเดียวกันถือเป็นเรื่องสำคัญของบริษัทรับประกันภัย ดังนั้น การที่รัฐบาลเข้ามารับประกันภัยต่อในช่วงความเสี่ยงที่มีความเสียหายสูง หรือการทำการรับประกันภัยต่อในรูปแบบ Excess of Loss Reinsurance จะช่วยบริหารความเสี่ยงให้กับบริษัทรับประกันภัยได้ดียิ่งขึ้นได้ ทั้งนี้ จากกรณีศึกษาในหลายประเทศ ภาครัฐได้เข้าไปรับประกันภัยต่อในรูปแบบนี้เช่นเดียวกัน โดยวิธีการให้บริษัทประกันวินาศภัยทำหน้าที่รับประกันภัยพิบัติ โดยรับความเสี่ยงไว้ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นช่วงความเสี่ยงของภัยที่สามารถสร้างความเสียหายได้มาก (ตามที่ตกลงกันไว้ระหว่างภาครัฐและบริษัทเอาประกันภัยต่อ) และบริษัทรับประกันภัยไม่ต้องการเก็บความเสี่ยงนั้นไว้ จะนำไปทำประกันภัยต่อกับรัฐบาล โดยรัฐบาลควรมีการเตรียมความพร้อมและสนับสนุนงบประมาณบางส่วนเพื่อรักษาระดับอัตราเบี้ยประกันภัยต่อไม่ให้สูงจนเกินไป ทั้งนี้ โดยปรกติแล้วหากเกิดภัยพิบัติ บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องมีการจ่ายค่าเสียหายส่วนแรก (Deductible) ก่อน แล้วส่วนที่เหลือบริษัทรับประกันภัยต่อ (รัฐบาล) จึงจะจ่ายให้ แต่หากภัยที่เกิดขึ้นไม่เกินจากที่ตกลงกันไว้บริษัทรับประกันภัยต่อไม่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน

อย่างไรก็ดี รูปแบบการบริหารความเสี่ยงจากภัยพิบัติในบางประเทศจะมีการจัดตั้งบริษัทรับประกันภัยกลาง (เป็นความร่วมมือและเป็นเจ้าของร่วมกันของบริษัทประกันภัย) หรือกองกลางประกันภัย (Insurance Pool) เพื่อรับประกันภัยพิบัติโดยเฉพาะ แล้วจึงค่อยส่งต่อความเสี่ยงให้กับรัฐบาล เพื่อสะดวกต่อ

การบริหารจัดการ ซึ่งผลดีต่อภาคธุรกิจประกันภัยจากการทำประกันต่อกับรัฐบาล มีดังนี้

(1) มีจำนวนเบี้ยประกันภัยต่อไม่สูง เนื่องจากมีจำนวนเบี้ยสูงขึ้น เมื่อเทียบกับการแยกเอาประกันภัยต่อแบบไม่ผ่านกองกลาง ทำให้มีอำนาจต่อรองกับบริษัทประกันภัยต่อมากขึ้น ส่งผลให้บริษัทประกันภัยมีกำไรเพิ่มขึ้นจากการรับประกันภัย จึงทำให้กองทุนสามารถดำรงอยู่ได้ในระยะยาว และรักษาระดับอัตราเบี้ยประกันภัยให้ไม่สูงจนเกินไป

(2) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงภัย สามารถขยายงานได้อย่างมั่นใจและสามารถประมาณการต้นทุนการรับประกันภัยต่อได้ค่อนข้างแน่นอน เนื่องจากได้ตกลงเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อที่จะให้รับผิดชอบไว้ล่วงหน้ากับบริษัทรับประกันภัยต่อแล้ว

(3) ช่วยเพิ่มความสามารถในการรับประกันภัยสำหรับภัยที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยสูงของบริษัทรับประกันภัยและลดผลกระทบจากการเอาประกันสะสมต่อราย (Risk Accumulation) ซึ่งอาจเกิดความเสียหายจากเหตุการณ์เดียวหรือค่าสินไหมทดแทนขนาดใหญ่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินและงบทางบัญชีของบริษัท

2) การให้ใบอนุญาตการประกอบธุรกิจประกันภัยต่อแก่บริษัทประกันภัยต่อทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจทำได้ทั้งในรูปแบบการจัดตั้งบริษัทประกันภัยต่อหรือการเปิดสาขาสำหรับธุรกิจประกันภัยต่อในประเทศไทยเพื่อเพิ่มผู้ประกอบการด้านการรับประกันภัยต่อ และเพิ่มศักยภาพการรับประกันภัยและความเชี่ยวชาญในประเทศ

3) การจัดให้มีการโอนความเสี่ยงรูปแบบอื่นที่มีค่าใช้จ่ายการประกันภัยต่ออาทิ การพัฒนาตราสารหนี้ภัยพิบัติ (Catastrophe Bond)⁷ เพื่อเพิ่มช่องทางการระดมทุนสำหรับเหตุการณ์มหันตภัย ทำให้บริษัทประกันภัยสามารถรับประกันภัยได้มากขึ้นและสามารถเป็นกลไกในการลดภาระงบประมาณของภาครัฐที่จะต้องใช้ในการเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติที่เกิดต่อเศรษฐกิจและประชาชน

5.6 ส่งเสริมให้ภาครัฐมีการใช้ระบบประกันภัยในการบริหารความเสี่ยงทรัพย์สินของรัฐและบุคลากรภาครัฐ

5.6.1 การประกันภัยทรัพย์สินของรัฐ

ทรัพย์สินของภาครัฐ (ไม่รวมที่ดิน) ส่วนใหญ่ไม่มีความคุ้มครองจากการประกันภัย โดยจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2548 เห็นชอบหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกันภัยทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งได้กำหนดให้สถานที่ราชการในประเทศถือหลักการประกันตนเอง (Self-insured)⁸ ยกเว้นสถานที่ราชการบางประเภทหรือทรัพย์สินอื่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลั่นกรองการจัดเอาประกันภัยทรัพย์สินของรัฐ อย่างไรก็ตาม มิใช่เพียงประเทศไทยที่ยึดหลักการประกันตนเองสำหรับทรัพย์สินของรัฐ แต่ในหลายประเทศก็ใช้หลักการนี้เช่นกัน โดยแนวปฏิบัติหนึ่งที่ภาครัฐใช้ในการพิจารณา คือ การเปรียบเทียบต้นทุนในการประกันภัยกับการประเมินความเสี่ยงที่มีต่อทรัพย์สิน อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก

⁷ Catastrophe Bond เป็นพันธบัตรชนิดหนึ่งที่บริษัทประกันภัยเป็นผู้ออกพันธบัตรให้แก่นักลงทุน เพื่อคุ้มครองความเสี่ยงจากการรับประกันภัย โดยนักลงทุนจะได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทนในกรณีไม่เกิดความเสียหายจากมหันตภัยที่กำหนดไว้ ผู้ออกพันธบัตรสามารถจ่ายดอกเบี้ยและ/หรือรับเงินต้น (principal) แล้วแต่กรณีตามที่กำหนดไว้ในสัญญา อย่างไรก็ตาม Catastrophe Bond นั้นมักจะให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูงกว่า Bond ชนิดอื่น ๆ จึงเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุน ประกอบกับ ผลตอบแทนของ Catastrophe Bond นั้นยังไม่มีความสัมพันธ์กับ สภาวะทางเศรษฐกิจจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกระจายความเสี่ยงของนักลงทุนอีกด้วย

⁸ การประกันภัยตนเอง (Self-insured) คือ การที่องค์กรหรือหน่วยงานตั้งกองทุนอย่างมีระบบแทนการเอาประกันภัย โดยหวังว่าจะสามารถรับภาระความเสียหายจากภัยด้วยการใช้เงินจากกองทุนที่ตั้งไว้

ภาวะความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะภัยธรรมชาติที่นับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ก็เป็นภัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสียหายทางทรัพย์สิน และการบริหารงบประมาณของภาครัฐ ดังนั้น การส่งเสริมให้ภาครัฐใช้ระบบประกันภัยในการบริหารความเสี่ยงทรัพย์สินของรัฐบาลก็จะเป็นประโยชน์ ไม่เพียงแต่การบริหารจัดการงบประมาณของรัฐ ยังเป็นการบริหารความเสี่ยงและการใช้ประกันภัยในการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมความเสียหายต่อทรัพย์สินได้อีกด้วย

5.6.2 การประกันภัยอุบัติเหตุการเดินทางของข้าราชการในการปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ

ข้าราชการไทยได้มีการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ ทั้งในภารกิจการศึกษาดูงาน อบรม และปฏิบัติราชการต่าง ๆ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาการเติบโตของประเทศ ตลอดจนการสร้างพันธมิตรเครือข่าย ความร่วมมือ และการพัฒนาระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การเดินทางของข้าราชการดังกล่าว สำหรับกรณีทั่วไปที่ประเทศปลายทางไม่ได้มีข้อกำหนดหรือความประสงค์ให้ผู้เดินทางต้องมีการทำประกันสุขภาพ หากข้าราชการเกิดการเจ็บป่วยระหว่างการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ ก็สามารถขอเบิกค่ารักษาพยาบาลจากทางราชการได้⁹ อย่างไรก็ตาม ข้าราชการจะต้องสำรองจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิที่มีไปก่อน และมาดำเนินการขอเบิกคืนในภายหลัง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคในบางกรณี อาทิ การเจ็บป่วยร้ายแรงที่ค่ารักษาพยาบาลสูง หรือมีค่าใช้จ่ายต่อเนื่องจำนวนมาก การดำเนินการภายหลังในการขอเบิกจ่ายและการบริหารจัดการงบประมาณ เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาเพื่อนำระบบการประกันภัยมาใช้รองรับความเสี่ยงอันเกิดจากการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ

⁹ หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0422.2/ว 373 ลงวันที่ 30 กันยายน 2553 เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการเบิกค่ารักษาพยาบาลกรณีข้าราชการไปศึกษา อบรม ดูงานในต่างประเทศ หรือ เดินทางไปปฏิบัติราชการต่างประเทศชั่วคราว

ของข้าราชการจึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการบริหารจัดการงบประมาณ และอุปสรรคข้างต้น ดังเช่นในหลายประเทศ อาทิ ประเทศสิงคโปร์¹⁰ ก็มีสวัสดิการให้ข้าราชการที่เดินทางไปปฏิบัติภารกิจต่างประเทศโดยสามารถเบิกค่าประกันภัยอุบัติเหตุการเดินทาง (Travel Accident Insurance) ได้นอกเหนือไปจากค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเดินทาง

5.7 การส่งเสริมการขยายธุรกิจและเชื่อมโยงตลาดประกันภัย เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการประกันภัยในกลุ่ม CLMVT

เนื่องด้วยประเทศไทยตั้งอยู่ในตำแหน่งยุทธศาสตร์ทางภูมิศาสตร์ที่ดี และอยู่ใจกลางภูมิภาคมีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม และสามารถเชื่อมต่อไปยังกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน อันมีฐานประชากรรวมกันกว่า 230 ล้านคน รวมถึงมีความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมระหว่างกัน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของอุตสาหกรรมประกันภัยไทยจึงควรที่จะให้ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับประเทศในกลุ่ม CLMV ผ่านพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) โดยในการเข้าสู่ CLMV นั้น ควรส่งเสริมให้มีการจับมือร่วมกับ กลุ่มพันธมิตรจากภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ อุตสาหกรรมก่อสร้าง สาธารณูปโภค เป็นต้น เพื่อผนึกกำลังในการขยายธุรกิจไปสู่ประเทศในกลุ่ม CLMV นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีด้านการประกันภัย เพื่อสนับสนุนให้ ประเทศไทยเป็น InsurTech Hub ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการ ในกลุ่ม CLMV ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัย การพัฒนา ผลิตภัณฑ์ประกันภัย และการพัฒนาบุคลากร

5.8 การส่งเสริมความรู้ด้านประกันภัย (Insurance Literacy) ให้เป็นวิถีชีวิตใหม่ของคนไทย

¹⁰ ที่มา: <https://www.vital.gov.sg/our-portfolio/services>

ปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากการประกันภัยเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารการเงินและการบริหารความเสี่ยงของประชาชนยังคงค่อนข้างจำกัด ซึ่งเห็นได้จากสัดส่วนเบี้ยประกันภัยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย (Insurance Penetration rate) ของประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่ตลาดประกันภัยมีความก้าวหน้าและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการประกันภัย ดังนั้น การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากระบบประกันภัยมากยิ่งขึ้น ให้การประกันภัยกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตใหม่ของคนไทย สามารถเลือกใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการประกันภัยได้ด้วยตนเอง

5.8.1 ผลักดันหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ด้านการประกันภัย

โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาและผลักดันหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังความรู้และความเข้าใจในการใช้ประกันภัยเป็นเครื่องมือในการสร้างวินัยการออมและการบริหารความเสี่ยงตั้งแต่วัยเด็ก และพัฒนาความรู้ต่อเนื่องให้เหมาะสมกับความต้องการในแต่ละวัย และให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรภาคบังคับ รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การประกวดผลงานเกี่ยวกับการประกันภัยระดับโรงเรียนหรือชุมชน เป็นต้น

5.8.2 พัฒนาเครือข่ายการส่งเสริมความรู้ด้านประกันภัยกับหน่วยงานต่าง ๆ แบบบูรณาการ และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความรู้

เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการรณรงค์ส่งเสริมความรู้ด้านการประกันภัยร่วมกับความรู้ด้านการเงินอื่น ๆ รวมถึงพัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมด้านการประกันภัยผ่านหน่วยงานต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการให้ความรู้ด้านประกันภัยต่อสาธารณชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานด้านการศึกษาและหน่วยงานที่มีเครือข่ายเชื่อมโยงเข้าถึงประชาชนในกลุ่มฐานราก ซึ่งรวมถึงหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วม อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นต้น และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างช่องทางการให้ความรู้ และพัฒนาสื่อความรู้ด้านการประกันภัย ให้เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับ ทุกพื้นที่ อาทิ การสร้างแอปพลิเคชันการให้ความรู้ที่เชื่อมโยงกับแพลตฟอร์มการเรียน การสอน การธนาคาร และการประกันภัย

บรรณานุกรม

- คู่มือประกันภัยฉบับประชาชน. (2562). สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- คู่มือประกอบการอบรมตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิต (2559) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- คู่มือประกอบการอบรมตัวแทนและนายหน้าประกันประกันวินาศภัย (2559) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- คู่มือ รู้จักใช้เข้าใจสิทธิ (ประกันชีวิตใกล้ตัวคุณ) (2555) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- คู่มือ รู้จักใช้เข้าใจสิทธิ (ประกันวินาศภัยใกล้ตัวคุณ) (2555) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แผนพัฒนาการประกันภัย ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2564 - 2568). (2563). สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
- Steven Weisbart./.(2018).//How insurance drives economic rowth./Insurance Information Institute.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน
และการคลัง วุฒิสภา

1. นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ	ประธานคณะกรรมการ
2. นายวุฒิพันธ์ วิชัยรัตน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายสมชาย หาญหิรัญ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายสมบูรณ์ งามลักษณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายลักษณ์ วจนานวัช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
6. นายปิยพันธ์ุ นิมมานเหมินท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
7. นายดุสิต เขมะศักดิ์ชัย	เลขานุการคณะกรรมการ
8. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์	โฆษกคณะกรรมการ
9. ศ.(พิเศษ) สม จาตุศรีพิทักษ์	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
10. นายจिरชัย มูลทองโร่ย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. นายสุรชัย ดนัยตั้งตระกูล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นางประภาศรี สุฉันทบุตร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
13. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
14. นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ะศิริ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
15. นายกูรดิษฐ์ จันทร์ศรีขวลา	กรรมการ
16. นางจिता สงฆ์ประชา	กรรมการ
17. นายวิรัตน์ เกษสมบูรณ์	กรรมการ
18. พลเอก สนธยา ศรีเจริญ	กรรมการ
19. นายสุวรรณ เลิศปัญญาโรจน์	กรรมการ

ภาคผนวก ข

รายนามอนุกรรมการด้านตลาดทุน และธุรกิจประกันภัย

1. นายสมพล เกียรติไพบูลย์	ประธานคณะอนุกรรมการ
2. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. พลเอก สนธยา ศรีเจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
4. นางสาวอมรรัตน์ จารุรัตน์	อนุกรรมการและเลขานุการ
5. นายกูรติสภ์ จันทร์ศรีชวาลา	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
6. นางจิรดา สงฆ์ประชา	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
7. นางประภาศรี สุฉันทบุตร	อนุกรรมการและที่ปรึกษา
8. นางสาวชญานิน เกิดผลงาม	อนุกรรมการ
9. นายรัชชชัย พิทยโสภณ	อนุกรรมการ
10. นายธาดา พงศ์ธาดา	อนุกรรมการ
11. นางพรภินันท์ อัครวัฒน์นาพร	อนุกรรมการ
12. นายศรพล ตุลยะเสถียร	อนุกรรมการ

รายนามที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

1. รศ.ดร. พรอนงค์ บุชราตระกูล
2. นางปราณี สุททศรี
3. นางนันทน์นิตดา ภัททิยกุล

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาฯ

๐ ๒๖๓๓ ๕๕๘๖๐, ๐ ๒๖๓๓ ๕๖๓๖๓, ๐ ๒๖๓๓ ๕๖๓๖๕